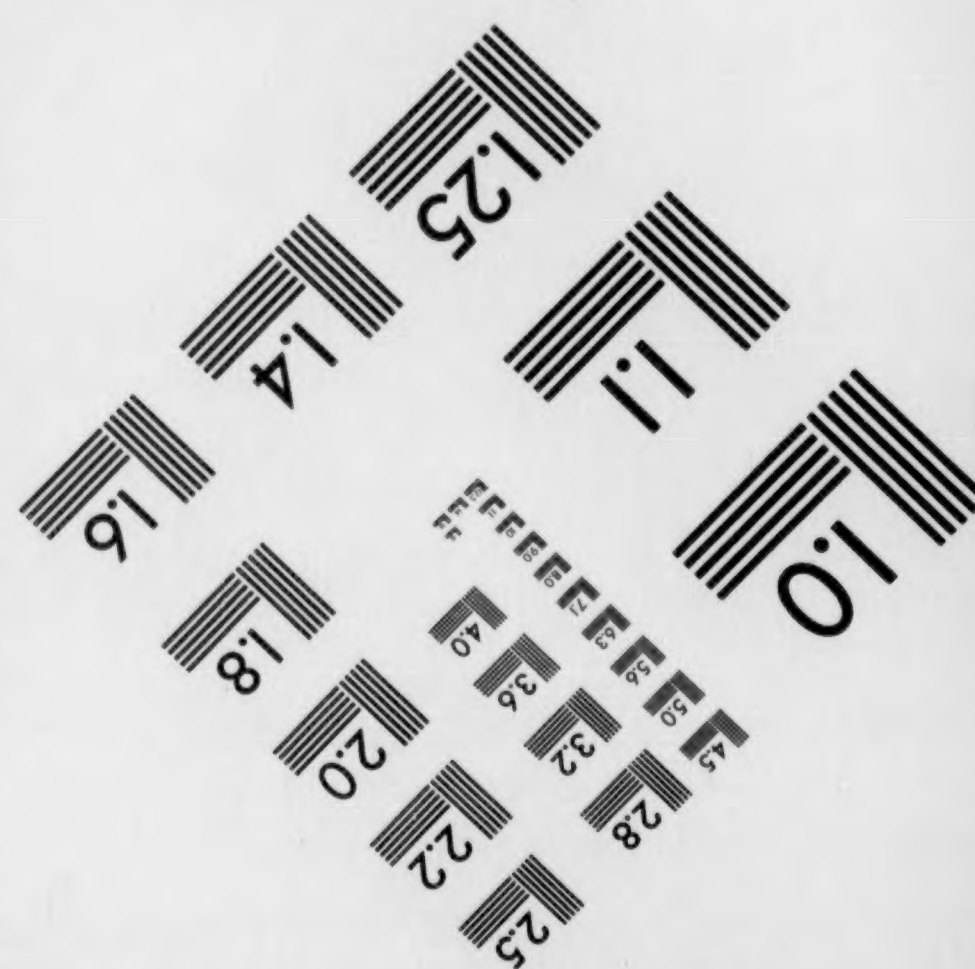
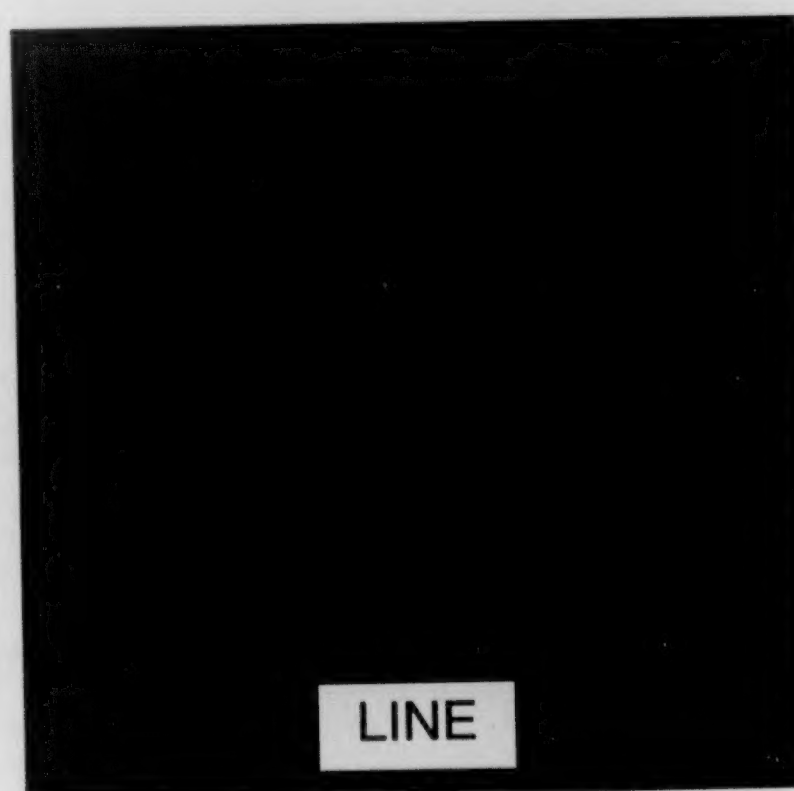
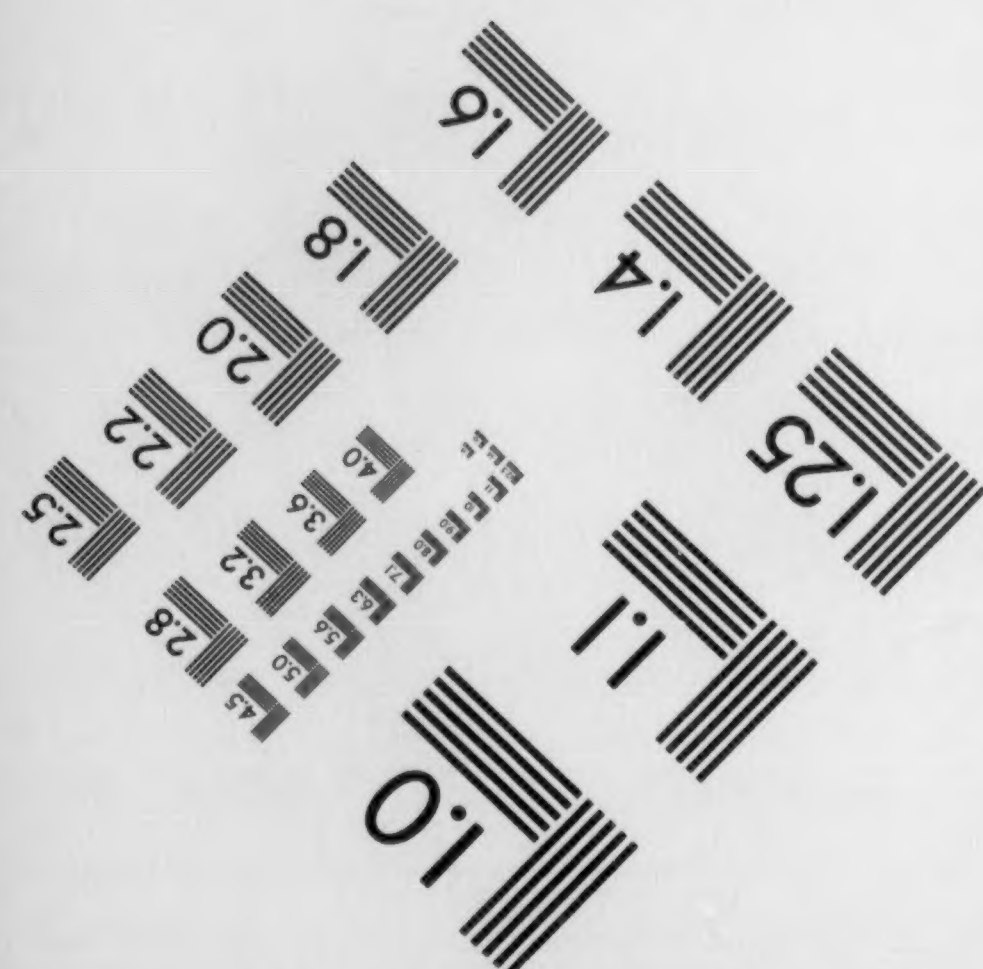
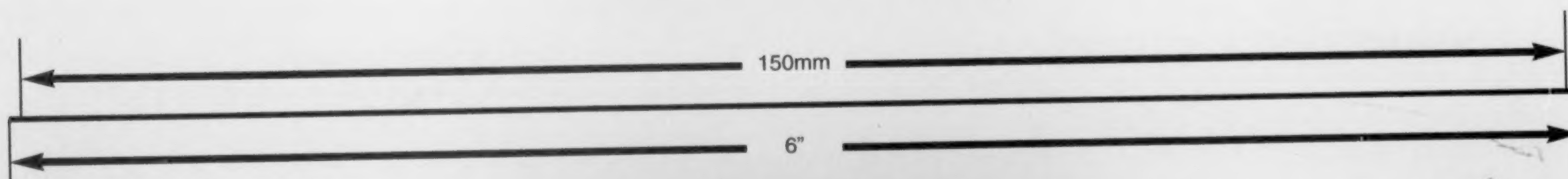
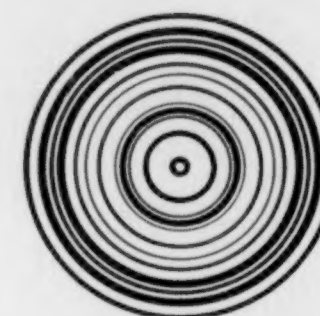
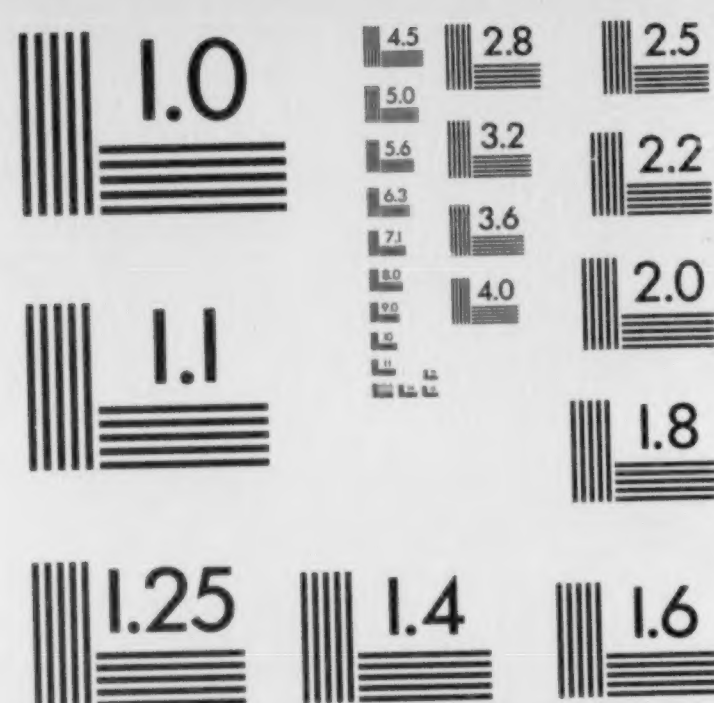
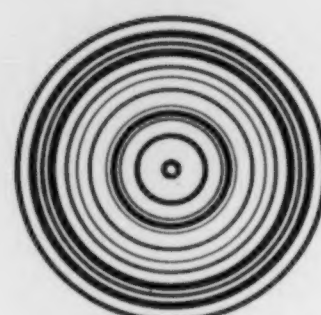
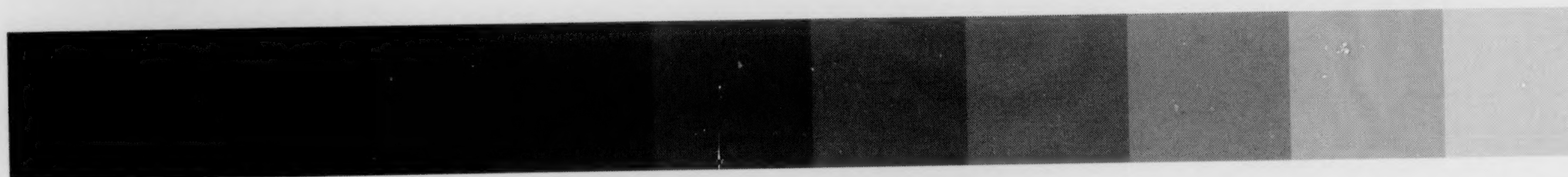
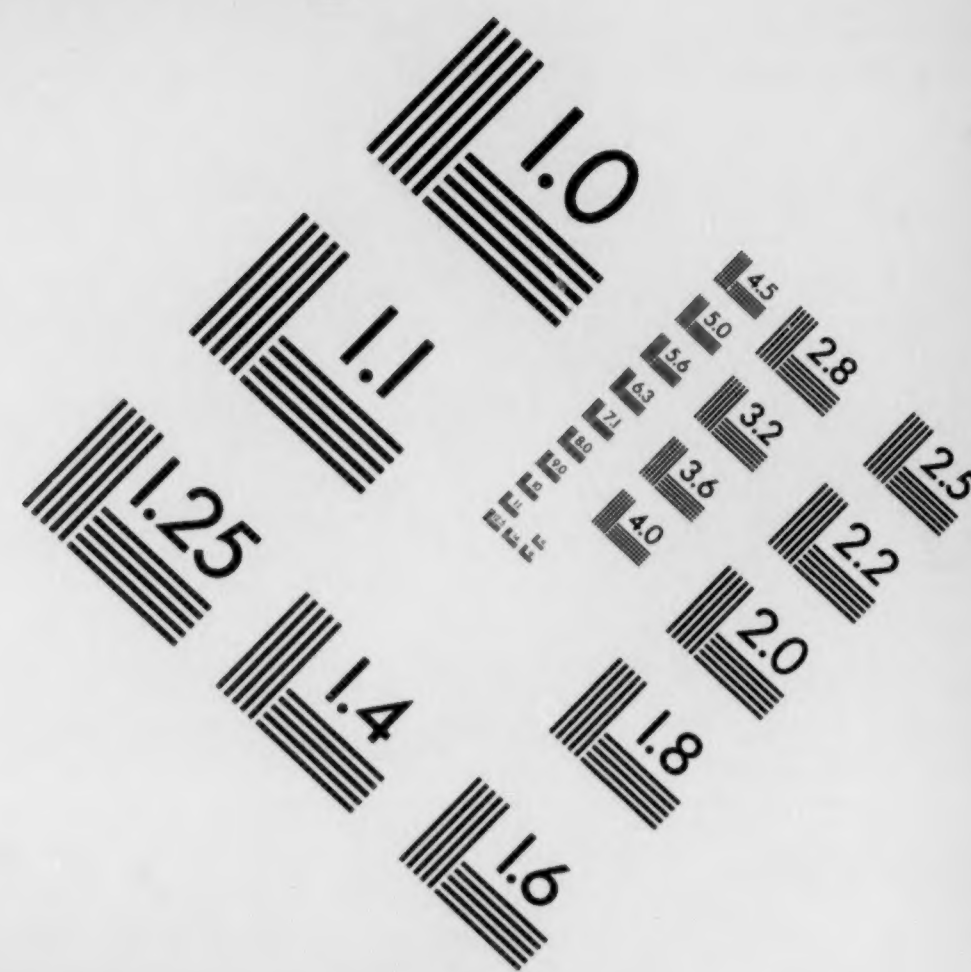
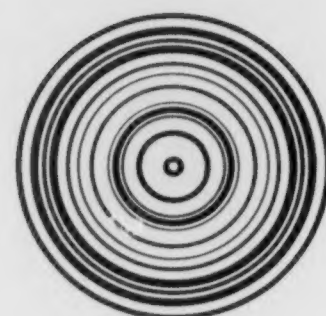
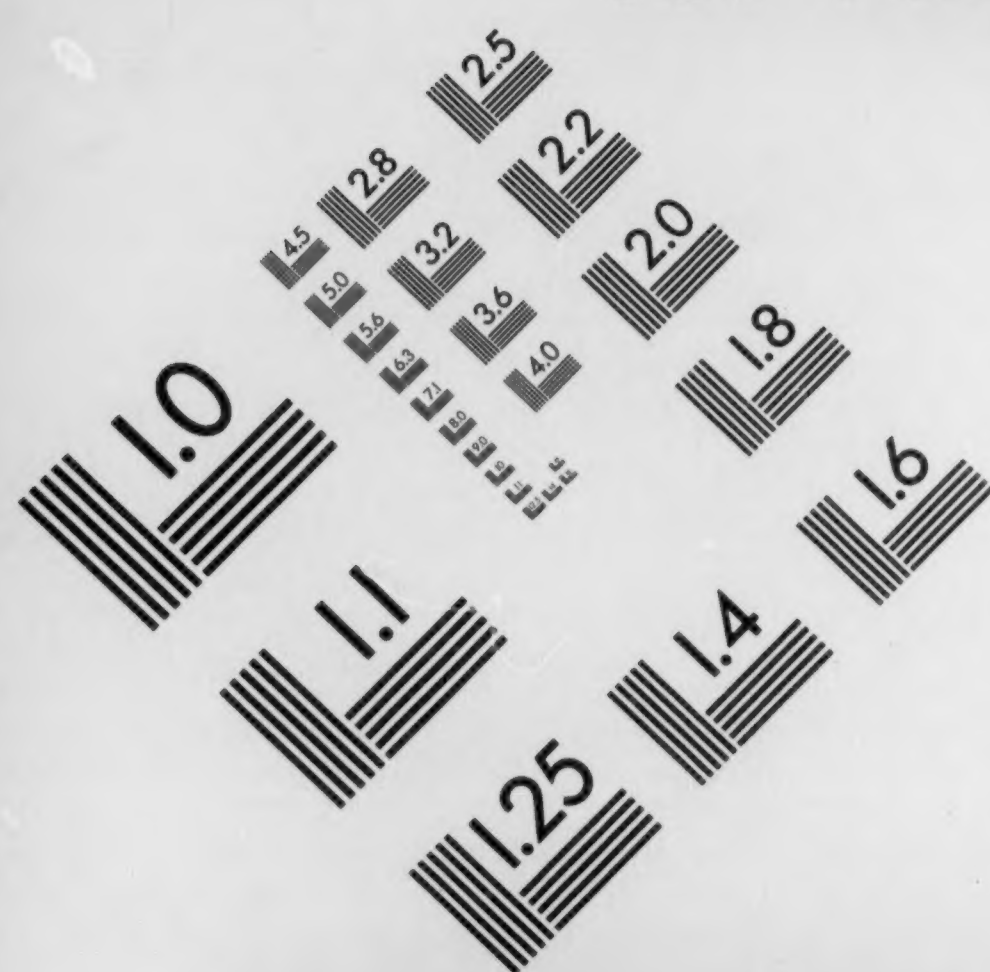


**START**



# CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring



Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz  
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.  
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.  
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 © Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging  
EASTMAN KODAK COMPANY  
Rochester, New York 14650  
1-800-232-8811

DOCUMENT  
IMAGING





THE BERNARD  
CO. OF CHICAGO



Microfilmed 2005  
By the  
Center for Jewish History

For  
YIVO Institute  
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made  
without permission.



**YIDDISH DRAMA**

**PRESERVATION**

**PROJECT**



YIVO  
LIBRARY

REEL

Y-2005-1897.18



**Katsovitch, Leyzer.**

**In yene teg : a pyese in 3  
aktn mit a prolog**

**Minsk, 1927.**



BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET  
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005- 1897.18

**Katsovitch, Leyzer, 1903-1953.**

In yene teg : a pyese in 3 aktn mit a prolog / Lazar Katsovitch ; forvort Y.  
Bronshiteyn. Minsk : Melukhe-farlag fun Vaysrusland, 1927.  
62 p. : ill. ; 18 cm.

1. Yiddish drama.--lcsh

I. Brownstone, Ezekiel, 1897-1968 II. Belarus-Mensk

ID : NXYH02-B2169    CC: 9114    DCF: [HBR]  
CALL #: /83990

Reduction ratio

X 10.0



לאזאר  
קאצאוויטש

# אין יענע טעג

פיעסע אין 3 אקטן  
מיט א פארלאג



מעלונע פארלאג  
פון ווייסרוסלאנד  
מינסק - 1927

8/83990



772

לאזאר קאצאוויטש

# אין יענע טעג

א פיעסע אין 3 אקטן מיט א פראלאג

פארוואָרט פֿון י. בראַנשטיין



מעלכע-פֿארלאג פֿון ווייסרוסלאנד

מינסק—1927

8/83990



געוויינדמעט  
דעם קאמוניסטישן יוגנט-פארבאנד  
פון ווייסרוסלאנד.

געשטעלט צום ערשטן מאל אין צענטראלן  
קאמיונישן קלוב "קיס".  
מינסק 23-טן יאנואר 1927 יאר.  
רעזישטאר — ב. נארד.  
קאמפאזיטאר — ב. פאביזאווסקי.  
קינסטלער — ב. לעווין.



## פ א ר ו א ר ט.

אף קיין איין געביט פֿון אונדזער נייער אופגעברויטער  
מאסן-קולטור קומט גיט אָן אזוי שווער צו רעגולירן די סטיכיי פֿון  
אָנוואַקסנדיקע קולטור-קויכעס, ווי אַפֿן געביט פֿון אונדזער נייער  
מאסאָווער סצענישער קולטור.

אין אַלע שטעט און שטעטלעך, אין פֿאַרוואַרפֿנסטע לייען-  
שטיבלעך וואַקסט אויס סטיכעיש אַ דראַמקרייז, וועלכער שטעלט  
מיט זיך פֿאַר קימאַט די איינציקע פֿאַרם פֿון קולטורמעסיקער פֿאַר-  
וויילונג.

יעדער פֿון אַט דיִדאָזיקע דראַמקרייזן אַרבעט אָף זיין איי-  
גענער פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט, שפּייזט זיך פֿון זיינע אייגענע קוי-  
כעס, פֿאַרמאָגט אַפֿילע אָפֿט זיין אייגענעם „הויף-דראַמאַטורג“.

ס'איז נאָך דערווייל גיטאָדער צענטראַלער אנשטאַלט, וואָס  
זאָל קאָנען האָבן אַפֿן אויג אָט די אַלע הונדערטער און טויזנטער  
דראַמקרייזן, צוואַרפֿענע איבערן גאַנצן לאַנד.

און ווייל קיין האַשגאַכע איז גיטאָ, צוואַקסן זיך ווילד  
גראָו אָף די יונגע בויטן פֿון אונדזער מאַסאָווער סצענע-קולטור  
און אזוי שאַרף ווערט די געפֿאַר פֿון כאַלטורע פֿון געשמאַקלאָ-  
זיקייט און אָפֿט אַפֿילע פֿון פּאָליטישער טאַרפֿע.

געוויינטלעך, אַז מיר, קולטור-טוער, שטויסן זיך אָן אָף  
אַזעלכע פֿאַקטן — געוואַלדעווען מיר, פּראָטעסטירן מיר — אָבער  
מיט פּראָטעסטן האָט מען נאָך קיינמאַל גיט רעגולירט אַ מאַסן-  
אויפֿברויז — אַז אַ מאַסן-אויפֿברויז פֿון אַזאַ קולטור!



מע דארף אנהויבן א שפערשע ארבעט אפן געביט פון  
באזארגן אונדזערע אויסגעהונגערטע מאסאווע דראמקרייזן מיט  
סצענישן מאטעריאל.

דא טאר מען ניט שטעלן זיך אין א פאזע פון 100 פראצע.  
פיינשמעקער — מאכמעס אט דערדאזיקער שטאנדטוינקט (בא דעם  
מאנגל פון נייער יידישער דראמאטורגיע) איז אויסן בלויז „סטיק-  
ראטישע“ מעליצעס, אבער ניט קיין שפערשע ארבעט.

מען דארף שוין אנהויבן רעגולירן די סטיכיי.

דער לאזונג: צוגאנגלעכע, מער אדער ווייניקער קולטור-  
רעלע איינאקטערס און קליינע פיעסן פון אונדזער הערצליק  
און שטייגער-קאמף.

ניט טרויער וועגן פיינשמעקעריי. נאר א קאנ-  
קרטע ארבעט אף ארויסצושטויסן פון אונדזער דראמ-  
קרייזן די געפערלעכסטע פארמען פון מארק-כאלטורע.

אט פון דעם שטאנדפוקט ארויסגייענדיק, האלטן מיר פאר  
נויטיק צו פארשפרייטן איבער די פראווינציעלע דראמקרייזן די  
פיעסע פונם יונגן מינסקער ליטאגראף ב' קאצאוויטש.

ב' קאצאוויטש האט אף זיינע אייגענע סלייצעס געפילט  
וואס עס הייסט, ווען „סטיקראטן“ פאדערן פון זיין קרייז „שיק-  
ספירישע“ פיעסן, און מע גיט אפילע קיין מיטלמעסיקע פיעסן ניט.  
ב' קאצאוויטש איז אליין א מיטגליד פון אן ארבעטערשן  
דראמקרייז.

ב' קאצאוויטש האט געמאכט זיין ערשטן פרוו אלליין זיך  
און זיינע כאוויירן-ארבעטער צו באדינען.

פארשטייט זיך, ווי אין יעדן פרוו זיינען דא פאראן פיל  
שוואכקייטן. אף אלץ ליגט דער באשטימטער שטאמפ פון ענלעכע  
רעוואלוציאנערע פיעסן, מיט דער שאלעמאלייכעמדזיקער בורשו-  
אזיע, מיט פריילעכע יאטן פון אונטערערד, מיט יידן טילים-  
זאגער-אבער א סצענישער מאטעריאל אן מארק-כאלטורע,  
אן פיעסע קופלעסן איז דאך געגעבן געווארן.

דער קאמיונישער אוילעם קומט ארויס אף דער סצענע  
גאנץ לעבעדיק און ווערט נאענט דעם קאמיונישן צושייער-זאל.  
די אינטריגע, האגאם א שטאמפ-אינטריגע, אטעמט אבער  
מיט דער הערצליק פון אונדזער בירגערקריג און פארכאפט אן  
שום סאפעק, אן ארבעטער-אידיטאריע.

און אטא דער פארכאפונג-מאמענט איז דאס וויכטיקסטע,  
ביפראט נאך, אז ער ווערט דערגרייכט ניט דורך א טענצל און  
קופלעט, נאך דורך דער הערצליק פון אונדזער קאמף.

דער ערשטער אנהויב איז געמאכט.

לאמיר האפן, אז כאווער קאצאוויטש וועט זיך אף אים ניט  
אפשטעלן — נאר ווייטער און טיפער ארבעטן איבער זיך, איבער  
פראגן פון אונדזער אופגעברויזטן היינט און אלץ נעענטער, נעענ-  
טער קומען צו דעם, נאך וואס אונדזער סצענישע קולטור גארט—  
צום ברייטן דראמאטישן לייוונט פון אונדזער גרויסער עפאכע.

י. בראנשטיין.



# פערזאנען:

קאמיוניסטן	מוישקע	סאלאמאן רובינשטיין (א פאבריקאנט)
	הערשל	רעוועקא (זיין ווייב)
	לייבקע	ראזא (זייער טאכטער)
	ארקע	וואיצעכאווסקי: } (א סוילישער אפיצער א קווארטיראנט בא רובינשטיינען)
	בראָכקע	
	הינדע (א שניידערקע)	גאלדמאן (א גוויז)
	צאלעל (א יונגער באלעגאלע)	מ' גאלדמאן (זיין ווייב)
	ראָוו	לעאָן (זייער זון)
	אלטער	זילבערמאן (א גוויז)
	מעשווענע	מ' זילבערמאן (זיין ווייב)
	בלינדער	רעגניצא (זייער טאכטער)
	טויבער	1-טער אפיצער
	1-טער ייד	2-טער אפיצער
קרעמער	2-טער ייד	1-טע פריילן
	3-טער ייד	2-טע פריילן
	1-טע ווייבל	נאָסטיאָ (א דינסט בא רובינשטיינען)
	2-טע ווייבל	קאמיוניסטן } יאנקל כאַנע כאַים פּיניע מוליע
	3-טע ווייבל	
	יונגערמאן	
	יידן, פרויען, קינדער.	

באָמערקונג: אויב א קרייז פארמאגט גיט אַוויפֿל שפּילער, וויפֿל טאָן אויס-  
בערעכנט פערזאָנען, קען מען אויסשטעלן אזוי, אז 2 אָדער 3 ראָלן זאָל  
שפּילן איינער, ווייל קוממט דאָ מערהייט פערזאָנען, וואָס פּיגורירן אין  
אין אַקט, זיינען גיטאָ אין דאָ איבעריקע 2 אַקטן.

## פּראָלוג



## ערשטער אקט

(ראוא שטעקט ארויס די קאפ פון רעכטן זייט פֿארהאנג און רופט שטילערהייט).

ראָזאַ: יאַנקל! יאַנקל!

(יאנקל שטעקט ארויס די קאפ פֿון לינקן זייט פֿארהאנג).

יאנקל: (נייגעריק) ראָזאַ! דאָ! וואס איז געשען?

ראָזאַ: אונזער קווארטיראנט וואַיצעכאַווסקי, האט געבראכט סעקרעטנע פאַפירן...

יאנקל: סעקרעטנע פאַפירן? מימוז זיי באקומען...

ראָזאַ: יא, זאג אָן די יאטן זיי זאָלן זיין גרייט. איך קום באלד צוגיין.

יאנקל: נאָר שנעלער...

ראָזאַ: שטילער... אַדיע...

יאנקל: אַדיע...

(מוזיק. פֿארהאנג).





עריטער אקט.

(ד'ל בינע אין רייך אויסגעשטעלט. פון אויבן אף דער מיט בינע הענגט אראם א ברענענדיקע ליוסטער. בא די זייטן, אף טומבעס, קאנדעליאברעס מיט ברענענדיקע ליכט. טישלעך מיט קאניאק און צובייסן. אין הינטער-גרונט צוויי גרויסע פֿענצטער, באם וואנט א ריוואן, אן דער זייט א גרויסע וואזאנע „מיקוס“. פֿיר טירן: איינע פֿירט אין זאל, פֿוואונגען ס'זעט זיך א טיר פֿון וואַיצעכאָוסקיס צימער. א טיר אין ראָזעס צימער. א טיר אין קיך און א טיר אפֿן גאס. אן דער זייט א טרומע-שפיגל, ווען ס'עפנט זיך דער פֿארהאנג, טאנצן אלע א פֿריילעכן קאדריל. נאָכן טאנצן א געלעכטער)

ל ע אן :

(גיסט אן א גלעזל שאמפאניער און שרייט אויס מיט א פֿארשיקערטן קאל)  
גאָספאדא! גאָספאדא! גאָספאדא! גאָספאדא! זאל לעבן פֿאן פֿילסורסקי!

א ל ע :

אורא! אורא! (מ'דריקט וואַיצעכאָוסקען די האנט)

ו אַ י צ ע כ א ו ו ס ק י :

(שיקערלעך) פֿאנאָויע! פֿאנאָויע! ניעך ושיע מאדאם רובינ-שטיין!.. (קויט רעוועקען די האנט).

א ל ע :

אורא! אורא!

ר ו ב י נ ש ט י ין :

(שיקערלעך. רעט געלאסן) מיינע ליבינקע... דאמען און הערן, און הערן און דאמען... גלויבט מיר, אף מיינע נעמאָנעס... כאַטש איך האָב זיך פֿיינט כאַנפֿענען צו יענעם... (דערלאנגט וואַיצעכאָוסקען דעם פֿאַרטסיגאר מיט פֿאַסיראַסן. פֿאַרויכערן) נאָר דאָך מוז איך זאָגן, מיינע ליבינקע דאמען און הערן... אז פֿאַר די פֿוילן לעבן מיר, יידן, גליקלעך...



אלע:

בראָוואָ! בראָוואָ! (רובינשטיין צוקושט זיך מיט וואַיצעכאָוסקען).

גאָלדמאַן:

(מיט אַ קנייטש פֿון גראָבן סינגער) ראַבאָטאַ! איך בין מיט האַכנאַע אונטערטעניק פֿאַר אונדזערע אַדוינאַי האַניכבאַדים, און בין טאַמיר נאַכאַן צו באַשיצן זייער קאָווער, אָבער פֿאַרגעסט נישט ראַבאָטאַ, מעאַין באַסאַ אולאַן אַטאַ הוילעך? (אַ געלעכ-טער פֿון די דאַמען באַ אַ צווייטן טישל. די מענער פֿירן צווישן זיך צוהינגט אַ געשטרעך. לעאַן פֿאַרברענגט מיט רעגנינגען. די אַפֿיציערן מיט די פֿריילינג די דאַמען שמועסן צווישן זיך).

רעוועקאַ:

(צוגייענדיק צו וואַיצעכאָוסקען) „איזווינאַינס“ (זעצט זיך געבן וואַי-צעכאָוסקען).

וואַיצעכאָוסקי:

אַך... פֿשעפֿראַשאַם... פֿראַשע...

רעוועקאַ:

פֿאַן וואַיצעכאָוסקי, אייך איז „סקוטשנע“?..

וואַיצעכאָוסקי:

(שמייכלט צופֿרידן. זינגט). אוסיאַ-סיאַ, יאַנעק נאַ גאַרמאַני גראַ.. אוסיאַ-סיאַ, יאַנעק נאַ גאַרמאַני גראַ...

רעוועקאַ:

איר זייט זייער אַ גוטער... אַ שיינער... אַזאַ האָב איך ליב..

וואַיצעכאָוסקי:

(נעמט איר אַרום מיט איין האַנט, מיט דער אנדער דרייט ער די וואַנסע. זינגט). אוסיאַ-סיאַ... (רעוועקאַ לאַכט). (די דאַמען וואַרפֿן אויגן אין דער זייט וווּ רעוועקאַ זיצט).

מיט גאָלדמאַן:

(קרימסדאָס מויל) ווי געפֿעלט אייך, ווי זי קריכט צו אים?

מיט זילבערמאַן:

(נעמט ארום מיט צוויי פֿינגער די אונטערשטע ליט) איר לוינט. זיי זיי-נען דורך אים גליקלעך געוואָרן...

מיט גאָלדמאַן:

וואָס אַ קאָקעטקע קען...

מיט זילבערמאַן:

(שמייכלט איראָגניש) וואָס זאָגט איר אַף איר נייער קלייד?

מיט גאָלדמאַן:

זי פֿאַסט צו איר, ווי צו אַ כאַזער פערל, כאַ-כאַ-כאַ (ביידע לאַכן).

רובינשטיין:

(רעט צוהינגט...) מ'קען מאַכן געשעפֿט! אינטעליגענטע מענטשן.

קאַם-מענטשן!

זילבערמאַן:

זאָג איך אייך בעפֿיירעש (ס'דריקט אים ווער קאַלנער). אַז איר זייט גערעכט!.. (פֿון גאס דערטראָגט זיך אַ געשריי)

1 שטימע:

גוואַלד!.. גוואַלד!.. יידן ראַטעוועט!!!

2 שטימע:

מילש! פֿסיאָקרעוו!!! (אַ טומל)

אלע:

(לויפֿן אַרויס פֿון די טישן אין דער מיט בינע) ווער שרייט דאָס? ווער שרייט דאָס?... (טויזע).

אלע פֿריילינגס:

(לויפֿן צו צום מענצטער און קערן זיך באלד אום) מאַמע... מאַמע...

ווער שרייט דאָס?...

מיט גאָלדמאַן:

איך גיי אַ קוק טאָן...



ר ו ב י נ ש ט י י ן :

(פֿאַרהאַלט איר) ניין, ניין מיינע דאַמען און הערן, באַמיט אייך  
ניט, כיוועל אַרויסשקן נאַסטיען... (רויפֿט) נאַסטיאָ! נאַסטיאָ!

אופֿטריט נאַסטיאָ.

ר ו ב י נ ש ט י י ן :

נאַסטיאָ! גיב אַ קוק, ווער שרייט דאָס אָף דער גאַס.

נ א ס ט י א :

איך גיי, (אָפֿט) אלע וואַרטן מיט אומגעדולט. פּויע. סײַהערט זיך נאַסטיעס  
טריט).

א ל ע :

זי גייט... זי גייט... (מיװארט).

אופֿטריט נאַסטיאָ.

נ א ס ט י א :

(דערשראָקן, פֿאַרמאטערט) כאַזיאַין! אייער ראָוו יאַנקעוון האָט  
מען אָפּגעשניטן די באָרד מיט אַ שאַשקע און צובלוטיקט...

ר ו ב י נ ש ט י י ן :

ווער? ווער איז דאָרט געווען?

נ א ס ט י א :

פּאָלסקיע ליגיאַנערן...

ר ו ב י נ ש ט י י ן :

וואָס?

נ א ס ט י א :

יעי באָהן פּראַוורא.. (אלע קוקן אָף וואַיצעכאַווסקען, פּויע).

וואַיצעכאַווסקי:

דאָ דיאַבלו... פּסיאַקרעוו... גאָר בערד? כאַ-כאַ-כאַ... (נאָס-  
טיאָ אָפֿט).

ל ע אָ ן :

(נעמט אַ באַקאל שאַמפּאַניער שטעלט זיך אָף אַ שטול און שרייט אויס)  
פֿאַר דעם געזונט פֿון די פּוילישע לעגיאַנערן!!! (טרינקט).

א ל ע :

אורא! אורא! (וואַיצעכאַווסקי צושטאַקעט זיך מיט לעאַנען, טרינקען און  
פֿאַרברענגען מיט די פּריילנס, די איבעריקע מענער שפּילן אין קאָרטן באַ  
אַ טיש. די דאמען פֿאַרברענגען באַ אַ צווייטן טיש).

ר ע ג י נ א :

מאָדאָם רובֿינשטיין, וווּ איז אייער ראָזאַ?

ד י ד אַ מ ע ן :

ווּ איז אייער טאַכטער?

מ'ם רובֿינשטיין:

„אוגאשטשאַיטעס!“ (ווייזט אָפֿן עכץ).

ד י ד אַ מ ע ן :

מערס? (עסן)

מ'ם רובֿינשטיין:

מיין טאַכטער ראָזאַליאַ? ע... זי איז דאָ גיטאַ? אַך יאָ, זי  
איז, „איזווינאַיוס“, זי וועט באלד מיסטאַמע אַריינקומען.  
עסט, מיינע ליבע געסט!..

ד י ד אַ מ ע ן :

מערס!.. (עסן, ריידן צווייטן זיך און לאַכן).

ז י ל ב ע ר מ אָ ן :

(רעט געלאָסן) פֿאַרוואָס איך בין איינשטימיק מיטן הער רובֿינשטיין  
(ס'דריקט אים דער קאַלנער), קענט איר דאָך פֿאַרשטיין, קאָזשער!...  
(גיט אַ קאָרט) צו מיין געשעפֿט, הערט איר, דאָרף איך זיך קענען  
צופאַסן צו אַלע וולאסטן. (ס'דריקט אים דער קאַלנער). מ'דאָרף  
פֿאַרשטיין אין פּאָליטיק, מ'דאָרף וויסן דיפּלאַמאטיע, זאַקאָן  
באַזשיע, מאַטעמאטיקע... און דער איקער איז, קאָזשער!  
(גיט אַ קאָרט).

ג א ל ד מ א ו :

מיילעך ס'ק (זינגט) אויך לוי אָוודאָ טיקוואַסיינא...

ז י ל ב ע ר מ א ו :

צו געשעפֿט, הער'ט איר (ס'דריקט אים דער קאלנער), דאָרף מען קע-  
נען האַנדלען מיט א וולאסט...

ר ו ב י נ ש ט י י ו :

דאָמע אייכל... (זינגט) גאָט און זיין מ'שפּעט איז גערעכט,  
אי גערעכט...

ז י ל ב ע ר מ א ו :

מיט מיין סייכל, הערט איר (ס'דריקט אים דער קאלנער), האָב איך  
ניט מוירע אָפּילע פֿאר די גרוילים. איך בין געניט אין די  
וולאסטן... קאָזשער!!! (ניט א קאָרט).

ר ו ב י נ ש ט י י ו :

אָן איינהאַרע... (א געלעכטער פֿון די דאָמען).

ל ע א ו :

גאָספּאָדאָ! גאָספּאָדאָ, ס'איז אומעטיק!

ר ע ג י נ א :

לעָן, איך וויל טאַנצן!

ד י פֿ ר י י ל נ :

טאַנצן! טאַנצן!

ל ע א ו :

טאַנצן! מאַעסטראָ! (די מוזיק שפּילט. אלע טאַנצן. סאָרווייז דרייט מען  
זיך ארויס אין זאל. רעוועקא פּוּדערעוועט זיך באַם שפּיגל, רובּינשטיין,  
זילבערמאַן און גאָלדמאַן טאַנצן א דריידל און בלייבן באַ דער אוואַנסצענע).

ג א ל ד מ א ו :

ווו איז אייער טאָכטער?

ז י ל ב ע ר מ א ו :

(ס'דריקט אים דער קאלנער) אייער ראָזאַליאַ?

ר ו ב י נ ש ט י י ו :

(געסט זי ארום) מיין טאָכטער? מיין ראָזאַליאַ? (פֿירט זי צום זאל)  
זייט איר מויכל, מיינע ליב'נקע, זי וועט באלד מיסטאָמע  
אַריינקומען (די געסט אָם אין זאל).

ר ו ב י נ ש ט י י ו :

(צו רעוועקען מיט קאָעס) רעוועקאָ! ווידער ווילסטו מיר האַרצ-  
ווייטיק אָנטאָן? זאָלסטו דאָס געדענקען!...

ר ע ו ו ע ק א :

(גייט אָף אים מיט קאָעס. ער טרעט אָם אָף הינטער) וואָס בין איך שול-  
דיק, סאָלאָמאָן? „איזווינאָיוס“, דאָס איז אַ נאָכאַלסטווע פֿון  
דיין זייט! נאָכאַל! אידיאָט! באָלוואָן! (ער ווערט קליין באַ זיך.  
סטאַרעט זיך פֿאַרענטפֿערן און גייט אָם אָף הינטער אין זאל. רעוועקאָ  
פּוּדערעוועט זיך אָן באַם שפּיגל, פֿאַריכט די האָר, די קלייד).

ר ע ו ו ע ק א :

(פֿאַר זיך) אידיאָט!... (אָם שטאַלץ אין זאל).

(פֿון זאל הערט זיך זינגענדיק: „אויך לוי אָוודאָ“, אויסגעמישט מיט „יעשטשע  
סאָלסקא ניע סגינעלאָ“. אָף דער בינע ווערט טונקעלער. אָף די פֿענצטער  
זען זיך שאָטנס פֿון פֿאַרבייגייענדע יאָטן. מ'שטעלט זיך אָם באַ די פֿענצ-  
טער און ריידן צווישן זיך, אָף דער בינע ווערט ליכטיק. ס'פֿענען זיך די  
פֿענצטער און ס'ווייזן זיך הענט. די הענט פֿאַרשווינדן לאַנגזאַם, און לאַנג-  
זאַם שטעקן אַרויס די קאָמיוגיסטן זייערע קעפּ, איינציקווייז קריכן דורך די  
קאָמיוגיסטן דורכן פֿענצטער פֿאַרויכטיק אָן טומל).

## אופֿטריט ראָזאַ.

ר א ו א :

(קריכט דורכן פֿענצטער, קוקט פֿאַרויכטיק ארום דאָס צימער, הערט זיך  
צו צו די קלאַנגען פֿון זאל) יאַנקל, אַריין!

י א נ ק ל :

כעוורע, פֿאַרויכטיק... איינציקווייז אַריין... (די יאָטן קריכן דורך  
איינציקווייז דורכן פֿענצטער) לייבקע! בלייב אָף „זעקס“.



לייבקע:

גוט! (בלייבט הינטערן פענצטער).

אלע יאטן.

איצטער וואס?

ראזא:

די פאפירן ליגן בא וואיצעכאוסקען אין צימער...

מולי:

ווי?

ראזא:

דארט (ווייזט אף וואיצעכאוסקעס צימער).

מולי:

איך גיי (ווייל גיין).

יאנקל:

(פארהאלט אים) זיי זיינען אלע דארט.

כאזם:

כ'האב מוירע, אז היינט וועלן מיר גארנישט קענען אפמאכן,

וואלט ניט בעסער געווען אוועק?...

יאנקל:

די פאפירן מוז מען באקומען היינט, מארגן וועט זיין שפעט.

כאזם:

מ'קען נאך אונדז פאקן... (מיגייט פארווייזן אים אין אלע זייטן און

מע באטראכט וואס צו טאן. ראזא לאכט).

יאנקל:

שטילער! וואס לאכסטו?...

ראזא:

כאויירים, א פלאן!

אלע:

וואס?

ראזא:

איר געדענקט די כאסענע פאראכטאגן?

אלע:

בא לודיען?

ראזא:

יא (אלע לאכן שטילערהייט אין די פויסטן) כאויירים, איינשטימיק?

אלע:

יא! געוויס!.. אואדע!..

ראזא:

אויסגעצייכנט! יאנקל ביזט גלאווקאם! (פון די קוליסן א געלעכטער).

יאנקל:

כאויירים אף די ערטער! ראזא, דו גייסט באקומען די פא-

פירן. (אין פענצטער) לייבקע!... לייבקע!... ראזא וועט דיר די

פאפירן איבערגעבן, זאלסטו ווערן לינק...

לייבקע:

גוט.

ראזא:

צו דער ארבעט!

יאנקל:

דאנאש! (מילויפט שנעל ארויס אן טומל דורך די פענצטער און הויבן אן

שרייען).

אלע:

באלשעוויקעס! פאזשאר! ראטעוועט זיך! גאולאנים! באל-

שעוויקעס!!!

(אין זאל ווערט א טומל, איינציקווייז לויפט מען ארויס פון זאל טויט-דער-

שראקן, שיקערלעך, מילויפט צום סוף פון גאס).

אופטריט וואיצעכאוסקי.

וואיצעכאוסקי:

(לויפט מיט א גאנגאן אין האנט) באלשעוויצי, פטיא קרעוו, אין

שטאט! דא דיאבלו! (שיקט אויס און אים אין גאס).

רעוועקא:

(צוטומלט) ראטעוועט!... ראטעוועט!... (אָם אין גאס).

גאָלדמאַן:

(שלעפט ד' חייב) שמאַ ייסראָעל, אַרױנאַי עלױהיינו, אַרױנאַי עכאַד!!! (ביידע אָם).

רובֿ'נשטיין:

(אופֿגערעגט) רעוועקאָ וווּ ביזטו?... די שליסלעך פֿון דער קאָ-סע וווּ זיינען?... (אָם).

לעאַן:

מאַמע, באַלשעוויקעס! מאַמע! (לויפֿט א צוטומלטער אין גאס).

1 אָפֿצער:

(צום 2-טן) פאַן סערושאַנט... פאַן סערושאַנט... צאָ טאָ יעסט?..

2 אָפֿצער:

(צום ערשטן זאָקעוודיק) צ-צ-צאָ טאָ יעסט... ד-דראָ דיאבלו...

1 פֿרייל:

באַלשעוויקעס אָ!... (כאלעשט באם 1-טן אָפֿיצער אָף ד' הענט).

2 פֿרייל:

באַלשעוויקעס אָ!... אָ!... (כאלעשט באם 2-טן אָפֿיצער אָף ד' הענט, די אָפֿיצערן שלעסן זיי ארויס אפֿן גאס).

זילבערמאַן:

(שלעפט זיין פֿרוי און די טאָכטער) איר הערט? ס'שמעקט מיט פולווער, איך בין געניט אין ד' וולאסטן!... (ריסט דעם קאָלנער)

נאָסטיאָ: (צופֿרידן) באַלשעוויקי! באַלשעוויקי! (אָם אין גאס).

אופֿטריט ראָזאַ, יאַנקל און עטדעכע קאָמיוגיסטן.

ראָזאַ:

יאַנקל, פֿאַרשליס ד' טיר.

יאַנקל:

גוט, (פֿאַרשליסט ד' גאסן-טיר) יאַטן ווערט לינק... (אלע גייען איין-ציקוויי ארויס דורכן סענצטער, ראָזאַ אין וואָצעכאָוסקעס צימער, פֿון דרויסן הערט זיך א גערודער. ראָזאַ לויפֿט ארויס א דערשראָקענע פֿון וואָצעכאָוסקעס צימער מיט א סאָקע פֿאַפֿירן).

אופֿטריט ראָזאַ.

ראָזאַ:

יאַנקל... (גייט איבער יאַנקלען ד' סאָפֿירן).

יאַנקל:

(גייט איבער ליבקען) קיינער זאָל דיר ניט באַמערקן, גיב איבער הינדען...

ראָזאַ:

כאַנע ווייסט שוין מיט דעם וואָס צו טאָן (ליבקע אָם). יאַנקל, ווער לינק. מאָרגן, אָדער נאָך עפֿשער היינט וועלן מיר זיך זען, כ'וויל מאַכן א סאָף...

יאַנקל:

עפֿשער איז נאָך גיט צייט?

ראָזאַ:

מער קאָן איך שוין גיט...

יאַנקל:

זיי פֿאַרוזכטיק (פֿאַרשווינדט).

ראָזאַ:

זיי רויק... (שליסט אָם ד' טיר און גייט אריין צו זיך אין צימער. פֿון גאָס דערטראָגט זיך א געלעכטער).

אופֿטריט אלע געסט.

מ'ס זילבערמאַן (כאלעשט). איי! איי! איי!!!

זילבערמאַן:

(זעצט איר אָף א שטול, באַרויקט איר) טאַיבולינאַ! טייבולינאַטשאַ!

איך בעט דיר, דו הערסט? באַרויק זיך (ס'רויקט אים דער קאָלנער).



מיט אַזאָ פּאָליטיק, שטעלסטו דאָך מיך אין ביזוינעס.  
וואו איז דיין „דיפּלאָמאַטיע“? גיב אַ קוק אָף מיר, (ס'דריקט  
אויס דער קאלנער) זעסט איך בין רויק... רויק טייבולנאָטשקא...  
מ'ם זיַל בערמאַן:

אַך... אַך... אַבראַמטשיק... איך קען ניט... איך קען ניט...  
זיַל בערמאַן:  
איך בעט דיר באַרויק זיך...  
רעגיאַ:

מאַמאַטשקא! קוקנדיק אָף דיר, כאַלעש איך באַלד...  
זיַל בערמאַן:

רעגיאַ!... רעגיאַ!... (ס'דריקט אויס דער קאלנער) איך ווער באַלד  
נערוועז!...

(די אָפּצערן טראָגן אריין די פּריילנס, באַרויקן זיי. לעאָן לויפּט ארום פֿון  
איינ פּריילן צו דער צווייטער, בלעט זיי, טראָגט צו שאַמפּאַניער וויין א א ו.)  
מ'ם גאָלדמאַן:

געהערט אַ מאָל! אַ בראַנד זיי אין די קישקעס... שרעקן  
גאָר מענטשן, אַ מאַקע זיי אין בויד...  
גאָלדמאַן:

דיבאַראַ! דיבאַראַטשקא! דוויירע!!! דו קיילעסט מיך אַוועק...  
רייד אינטעליגענטנע, ס'איז מיעס פֿאַר לייטן, מיין גאָלד...  
מ'ם גאָלדמאַן:

פֿינצטער און ביטער זאָל זיי זיין... איבערשרעקן אינטעלי-  
גענטנע מענטשן, סוואַלאַטשי!...  
גאָלדמאַן:

דיבאַראַטשקא, איך בעט דיר...  
מ'ם גאָלדמאַן:  
דו בעסט מיר? „קיסאָושאלעניו“... (ער באַרויקט איר).

וואָי צעכאָווסקי:  
(שיקער, פֿאַרט פֿון די פֿיס, די אָפּצערן האַלטן אים אונטער) פּאנאָוויע,

זייט רויק, די כולגאָנעס וועט מען פֿאַרהאַלטן, און מ'וועט  
זיך מיט זיי אַפּרעכענען, ווי זיי קומט (ווייזט אָפּן האַלדז אָף  
אומהענגען. די אָפּצערן גייען מיט אים אַוועק אין זאל).

רובֿינשטיין:  
(צוקאָכט) שיסן דאַרף מען זיי! הענגען! אויסראָטן אַזעלכע!!!  
רעוועקאַ:

סאָלאָמאָנטשיק, „איזווינאַיוס“, וואָס שרייטטו? רוף בעסער  
די געסט אין זאל...  
רובֿינשטיין:

גערעכט רעוועקאַטשקע, גערעכט... מיינע ליבינקע דאַמען און  
הערן, ביטע אָף אַפרוען אין זאל.  
גאָלדמאַן:

לעאָן! זיי אונדז מעסאַמייך.  
לעאָן:

מאַעסטראַ! מאַרש קאַראָליאַ!  
(די מוזיק שפּילט אַ מאַרש ענלעך צו „אויב לוי אַווראַ“. אלע געסט גייען פֿאַרווייז  
אין אלערליי פּאָזעס אין זאל).

### אופֿטריט ראָזאַ.

ראָזאַ גייט ארויס פֿון איר צימער אָנגעטאָן אין אַ מאַגל און וויל גיין צו דער  
גאַס-טיר. די מוזיק שפּילט אַ טרויעריקן וואַלס).

### אופֿטריט רובֿינשטיין.

רובֿינשטיין:  
(צו די געסט) שוין, שוין, מיינע ליבינקע (רערזעט ראָזען). ראָזאַ? דו?  
ראָזאַ:

איך. וואָס איז?  
רובֿינשטיין:  
(מיט גוטן) פֿאַרוואָס גייסטו ניט צו די געסט? (פּוויזע, ראָזאַ שווייגט)  
ביזט אין קאַעס? עפֿשער געפֿעלט דיר ניט דיין טאַטע?

נאָ, ראָזאַטשקאַ, ביזט דאָך אַ קלוגניקע... (ער וויל זי ארומנעמען.  
ראָזאַ גייט אָם אָן אַ זייט).

רובֿינשטיין:

(ווערט ערנסטער) דיר פֿעלט עפעס, צי וואָס? (ראָזאַ שווייגט. רובֿינשטיין  
שטרענג) איך פֿרעג באַ דיר, וווּ ביסטו געווען? (מיט קאעס) פֿאַר-  
וואָס גייסטו נישט צו די געסט? ענטפֿער!.. (מיט גוטן) נאָ ברענג  
מיר נישט אַריין אין קאעס, ראָזאַטשקאַ, איך בעט דיר, גי  
אַריין צו די געסט... (זי שווייגט. ער ווערט אין קאעס). ענטפֿער!  
וואָרעם איך וועל דיר..... (ער לויפט צו איר צו גאָר נאָענט, הויבט  
אויף די האַנט, וועלנדיק איר שלאָגן. פֿויע. ביידע קוקן זיך אָן שטרענג. נישט  
וועלנדיק, לאָזט זיך לאַנגזאַם אַרעס די האַנט. ראָזאַ גייט אָם אָן אַ זייט).

רובֿינשטיין:

(פֿאַר זיך) צו וואָס איך האָב דערלעבט... מיינ קינד איז מיר  
אַ סוינע... (פֿון די קילטן שטימען: גאָספּאָרין רובֿינשטיין! גאָספּאָרין  
רובֿינשטיין! סאַלאַמאָנטשיק!)

רובֿינשטיין:

(מיט קאעס) איך וועל מיט דיר ריידן שפעטער!!! (אָם).

### אופֿטריט נאָסטיאַ.

ראָזאַ:

נאָסטיאַ! פֿאַרשליס די טיר.

נאָסטיאַ:

ווהיין גייט איר, ראָזאַ?

ראָזאַ:

איך דאַרף דאָ. פֿאַרשליס די טיר (אָם).

נאָסטיאַ:

(פֿאַרשליסט) אַ גוטע, איך האָב זי ליב. (קלייבט צו די טישן אין  
זינגט אַ לידל).

(זינגט) איך אין גאָרטן „געזייט“,

איך קאַנאַפֿלקעס „געקלייבט“,

איך אַ כאָסן „דערויט“,  
אין כאַלאַשעס „געבלייבט“,  
אוי, נישט שטיי נעבן מיר—  
„בליזקאָ קאַלאַ מענע;  
לידל: סקאַזשוט, כאָס וועשאַלעס,  
טשטאַ טי ליובֿיש מענע“  
אַנגעפֿרעסן זיך ווי כאַזיירי... פֿוי... באַקאַם זאָל זיי ארויס.  
און דו גיי און קלייב נאָך זיי און קלייב... (זינגט. סידערהערט  
זיך וואָיצעכאָוסקעס קאַל, אַנטלויפֿט זי אין קיר).

### אופֿטריט וואָיצעכאָוסקי מיט 2 אָפֿיצערן.

וואָיצעכאָוסקי:

(זינגט) אוסיאַ-סיאַ, יאַנעק נאָ גאַרמאַניע גראַ...

ביידע אָפֿיצערן:

(זינגט) יעשטשע פֿאַלסקאַ ניע סגינעלאַ פּוקי מי זשיעמ?...  
(אלע דריי לאַכן זיך פֿאַנאַנדער אַפֿן קאַל).

וואָיצעכאָוסקי:

פֿאַנאַוויע! פֿאַנאַוויע! געפֿעלן אייך מיינע זשידקעס?

כאַ-כאַ-כאַ...

1-טער אָפֿיצער:

זשידל! דאָ דיאַבלו... כאַ-כאַ-כאַ...

2-טער אָפֿיצער:

(זאיקעוויט) קקקאמוניסטן, פסיאַ קרעוו...

1-טער אָפֿיצער:

טשיכאַ! (פֿאַרשטעלט אים דאָס מויל)

וואָיצעכאָוסקי:

די אַלטע, פסיאַ קרעוו, קריכט צו מיר... טפֿוי... געלע פֿאַר-  
זשאַווערטע האָר, כאַ-כאַ-כאַ (אלע לאַכן) ע... יאַ... פֿאַנאַוויע!  
פֿאַנאַוויע! די פֿאַפֿירן וועט איר צונעמען?



1-ט ע ר א פ צ ע ר:

מארגן...

ו א י צ ע כ א ו ו ס ק י:

דאָבושע... אויסא-סיא, יאנעק נא גארמאניע גרא... (גייט מיט געזאנג אוועק).

אופטריט ביידע פריילנס.

ב י י ד ע:

פאנאווע! וואס זיצט איר דא? (זעצן זיך צו צו זיי, די אפיצערן נע-  
מען זיי ארום, קושן זיי).

אופטריט אלע געסט.

א ל ע:

(לאכן)

ל ע א י:

גאספאדא! גאספאדא! גאספאדא! טאנצן! מאעסטרא וואאלט!  
(אלע טאנצן וואלט, אין מיטן טאנצן הערט זיך וואיצעכאוסקיס געשריי.  
אלע דערשרעקן זיך. מויע. וואיצעכאוסקי לויפט ארויס פון זיין צימער  
מיט א רעוואלוער אין האנט).

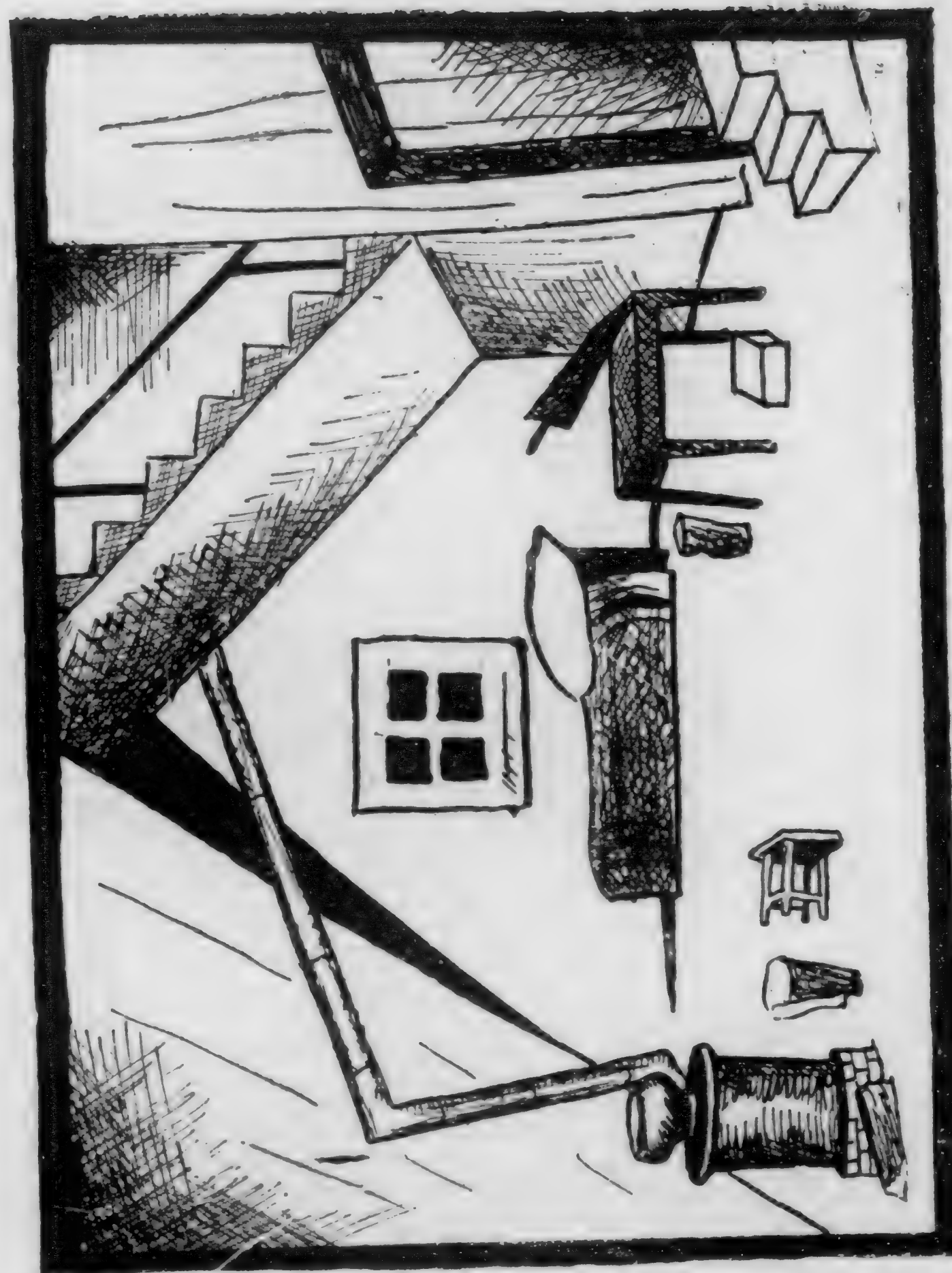
אופטריט וואיצעכאוסקי.

ו א י צ ע כ א ו ו ס ק י:

(שווייט) א..... (פון געשריי צולויפן אלע אין די ווינקלעך, ער לויפט  
ארויס. שרייט מיט אן אייבערדיקן קאל. אלע קוקן אים אן פארוואנדערט)  
מיינע פאפירן! זשידאווסקיע מארד! מיינע סעקרעטנע פא-  
פירן!!! (ער שטייט אויס. פון קלאס גיבן אלע א פאל צו דער ערד. מויע).

פ א ר ה א נ ג.

צ ו ו י י ט ע ר א ק ט



צווייטער אקט.

(א קאנסטראקטיווע דירע בא הינדען, א קליין צימערל, אין הינטערגרונט  
א קליינער פענצטער. בא דער וואנט אן אלטע בעט מיט בעטנוואנט.  
רעכטס—א ווארשטאט, אף וואס מע דרוקט די פראקלאמאציעס (בלינעס),  
טאבורעסקעס, שייטלעך האלץ. לינקס—אן אייזערנע אויוועלע, אף וועלכער  
סיקאכט זיך א טעפל מיט קארטאָל. א קליינער לעמפל ברענט און בא-  
לייכט טונקל דעם צימער. רעכטס א טיר מיט טרעפלעך. מע דרוקט פרא-  
קלאמאציעס. אלע טוען עפעס. נישט ווילנדיק הויבט אן איינער צו זינגען  
שטילערהייט פאר זיך):

און דו אַקערסט און דו זייסט...  
(זיטלעכווייז זינגען זיך אלע פאנאדער שטילערהייט).

### אופטריט כאַנע.

כאַנע:  
כאוויירים, וואָס האָט איר זיך פֿאנאדערגעזונגען? (מע הערט  
אוף צו זינגען).

יאַנקל:  
כעוורע, שטילער!

כאַנע:  
מע קאָן דאָך נאָך דערהערן...

ראָזאַ:  
מער נישט... ט'איז נישט ווילנדיק.

יאַנקל:  
כאַנע גיב אַכטונג.

כאַנע:  
איך גיי... נאָר טומלט נישט. מע וועט דערהערן. (אַס).

יאַנקל:  
מאָרגן דאָרף מען פֿאנאדערשפרייטן די „בלינעס“ איבער אַלע  
גאַסן. די צייט שטייט נישט, שנעלער, כאוויירים! (אלע אַרבעטן).

(\* בלינעס—אפֿן קאנסטראקטיווען לאָשן—פראַקלאמאציעס.



ראַכקע:

אייזיק מיט נאָכעמען זיינען שוין מיסטאָמע אף יענער זייט...

לייבקע:

ווער קאָן וויסן?

אַרקע:

ס'וועט קומען צאלעל, וועט מען וויסן.

אופֿטריט הינדע.

הינדע:

(דערשראָקן) קינדער... קינדער...

אַלע:

וואָס איז?

הינדע:

מע איז אריין אין הויף.

יאַנקל:

לינק דעם פרעס. באַהאַלט די בלינדעס. די קאַרטן אהער. אין אַטשקאָ.

(מע באַדעקט דעם וואַרשטאַט מיט אַ טישטעך. מע באַהאַלט די בלינדעס און מע זעצט זיך גלייך שפּילן אין קאַרטן. הינדע זאָגט „צענע-אורענע“ אף אַ קאַל און מיט אַ גיגן).

יאַנקל:

דאָס זיינען געוויס אונדזערע.

הערשל:

ווער פֿעלט?

לייבקע:

כאַים, פּיניע, מוליע און מוישקע.

יאַנקל:

(דרייט) נו, יאַטן, 10 קאָפּיקעס אַן אויג... (טיילט קאַרטן).

אַרקע:

דערלאַנג... נאָך... נאָך...

לייבקע:

ס'וועט דיר זיין גענוג.

אַרקע:

נאָך... (יאַנקל גיט קאַרטן) אין קאַפּאָ!

הערשל:

מע שלעפט גיט אויפֿל.

לייבקע:

איך האָב דיר געזאָגט גענוג צו שלעפּן. און דו שלעפּסט...

נאָך דיר אין קאַפּאָ...

הערשל:

(נעמט קאַרטן) דאָיאָש... נאָך... נו שעם זיך גיט, נאָך איינע...

נעם זיך.

יאַנקל:

(גיט קאַרטן פֿאַר זיך און שלעפט ארויס איבעריקע) אין קאַפּאָ!..

הערשל:

„וואַשן גיעט“...

יאַנקל:

איז לוי פֿילאַלטי...

לייבקע:

(נעמט קאַרטן) „דאָיאָש פֿאַ באַנקוי, נאָך איינע...“

אופֿטריט כאַנע.

כאַנע:

מע גאַנוועט זיך אהער. אלץ איז אין אַרדענונג?

י א נ ק ל:

אלץ איז אין אָרדענונג. דעם פאַראַל ווייסטו?

כ א נ ע:

איך ווייס. (אָפּ. די יאטן שטילן אין קאַרטן צוהיט. עס דערהערט זיך א קלאפּ אין טיר פֿון פֿיריהויז און צאלעלס קאַל).

צ א ל ע ל:

(שרייט) היי! עפֿנט! וואָס האָט איר זיך פֿאַר שפּאַרט? (אלעדער-שרעקן זיך).

כ א נ ע:

(פֿון פֿיריהויז) ווער איז דאָ?

צ א ל ע ל:

כאַנע! דערקענסט מיך נישט?

כ א נ ע:

באַלד (לויפֿט אריין) כאוויירן, צאלעל איז געקומען!.. (אלע ווערן פֿריילעך. מע איז צופֿרידן. כאַנע אָס און באַלד צוריק מיט צאלעלן)

אופֿטריט צאלעד.

צ א ל ע ל:

א גוט נ'אָונט, יאטן!

א ל ע:

גוט יאָר! וואָס הערט זיך צאלעל?

צ א ל ע ל:

(רעט הויך. פראַסט) איבערגעפֿעקלט די כפֿייצן, אי ווסיאָ בלאַגאַפֿאָלוטשאַן!!!

א ל ע:

שאַ... רייד שטילער...

ל יי ב ק ע:

ווי אזוי? דערצייל.

ה ע ר ש ל:

ווי האָסטו זיי איבערגעלאָזן?

א ר ק ע:

ווי איז געווען דער וועג?

י א נ ק ל:

די פּאַסירן גאַנץ? (מע פֿאַרוואַרשט אים מיט פֿראַגן).

צ א ל ע ל:

(שרייט אויס) באַלד, באַלד, שרייט נישט אזוי!

א ל ע:

שאַ... שאַ...

י א נ ק ל:

רויך, כאוויירן. דערצייל, צאלעל.

(מע צוועצט זיך באַ דער אייזערנער אויוועלע. און עסנדיק די אָפּגעקאַכטע קאַרטאָפֿל. דערציילט ער אָנגעשטרענגט און אלע הערן מיט אומערק-זאַמקייט).

צ א ל ע ל:

חאָב איך געגעבן די פֿערד האָבער, באהאלטן די פּאַסירן אין די האַלאַבליעס און וויל שוין פֿאַרן... איך גיב אַ קוק, די יאטן זיינען נישטאָ, האָב איך פֿאַרויכערט אַ פּאַפֿיראַס און וואַרט... וואַרט אַ שאַ, וואַרט צוויי, (שרייט אויס) אַ רועך אין די סאָנעס פֿון מיינע פֿערד אריין!!!

א ל ע:

שאַ... שטילער...

צ א ל ע ל:

וואָס שטילער? וואָס? אַ כּיעס צו וואַרטן מיט טרייפֿע פּאַ-פֿירן אין די הענט, מיינ איך אין די האַלאַבליעס... פּלוצלונג! (ווייזט אָן מיטן פֿינגער אָן אַ זייט, אלע גיבן זיך אַ קער אָפּ) איך זע מע גאַנוועט זיך... (שרייט אויס) איך גיב אַ קוק, אַ כּאַ-לעריע!!!



א ל ע:

שא... שטילער...

צ א ל ע ל:

וואס שטילער, אז ווי גייען...

א ל ע:

ווער?

צ א ל ע ל:

די יאטן... בעקיצער אריינגעזעצט זיך אין וואגן, א שמיץ איבער די פערד און פאשאל. אהא-הא!! די יאטן זיינען צופרידן, וואס די נאכט איז א פֿינצטערע און קיין לעבע-דיקן נעפעש זעט מען נישט... ערשט פֿארטאג זיינען מיר צוגעפֿארן צום טייכל...

א ל ע:

צו וועלכן טייכל?

צ א ל ע ל:

בערעזינא... און א פוילישער פֿאסטאָוואַי שרייט: „סטאָי, פסיא קרעוו, סטאָי!.. אז די יאטן גיבן דאָס א שפיי אויס צוויי מאל פֿון די שפיייערס, אז איך גיב דאָס א יאָג די סוסים, איז ווו מיר פֿאסטאָוואַי, סמאָסטאָוואַי, א בליץ-און מיר זיינען שוין אף יענער זייט... (אלע לאכן שטיל, צאלעל דער-ציילט ווייטער מיט היספאָילעס) אוי יאטן! יאטן!... ווען איך האָב דערזען די רויטע, איז ווו איך וואָלט דערזען מיין מאמען... (שרייט אויס) אוי סאַראַ יאטן! אַ כאַלעריע! ווען זיי קומען קיין מינסק!

א ל ע:

שא, שטילער...

צ א ל ע ל:

וואס שטילער? וואס... זיי וועלן דאָך קומען... (אלע לאכן) יאנקל! איך דארף דיר עפעס זאָגן. (גייען אַס אַז אַ ווייט. צאלעל גיט אים איבער אַ בריוו).

ה י נ ד ע:

ראָזאַ, ווייסט, וואָס איך וועל דיר זאָגן? מ'האַט דיר גאָר באַדאַרפֿט פֿארקנאסן פֿאַר צאלעלן, אַ וואָילעך באַכער...

ר א ז א:

(לאכט. צאלעל גיט יאנקלען די האנט).

צ א ל ע ל:

יאטן, איך גיי שלאָפֿן! אַ גוטע נאכט!... (אַס).

א ל ע:

אַ גוטע נאכט!

ה י נ ד ע:

איך גיי צום טיר. (אַס).

כ א נ ע:

איך אויך. (אַס).

י א נ ק ל:

כאָוויירס! צאלעל האָט געבראַכט אַ בריוו פֿון אונדזערע, פֿון יענער זייט. איר ווילט הערן?

א ל ע:

יא! געוויס!

י א נ ק ל:

(לייענט פֿון אַנפֿאַנג רויק און וואָס ווייטער אַלץ שטאַרקער) אַרבעטער און פויערס-יוגנט, אונטערערדיש ווייסרוסלאַנד, הער זיך צו! שוין מער פֿון צען כאַדאַשים, ווי אפֿן האַלדז פֿון די אַרבע-טער און פויערס פֿון ווייסרוסלאַנד האָבן זיך געזעצט די פוילישע פּריציס. זיי האָבן מיט זיך געבראַכט די גאַנצע שרעקלעכקייטן פֿון די צאַרישע אַכראנקעס, קאַרפּוסן זשאַנ-דארמען, שפּיאָנען, וועלכע קוקן נאָך, אז די אַרבעטער און פויערס זאָלן נישט פּראָטעסטירן. אַרבעטער-יוגנט פֿון שטאָט! דיין כויוו איז, צושטערן די פלענער פֿון די ווייסגווארדייער, דו דאַרפֿסט שטערן דעם גאַנצן פֿון די צוגן, פֿאַרניכטן די

וועגן, בריקן, רייסן טעלעגראפישע דראָטן. פויער-יונגט!  
דיין וועג איז אין די רויטע סארטיוואנער-אָטריאָדן, זאָל  
אונטער די קלעם פֿון דער רויטער ארמיי פֿאלן דער  
פריצישער יאָך, און זאָל אָנהויבן לייכטן אַ נייע זון-אַ זון  
פֿאַר האַרעפּאַשניקעס. זאָל אַ דונער טאָן איבער גאנץ  
וויסרוסלאַנד, גענוג צו ליידין! (אלע כאַזערן איבער).

### אופֿטריט הינדע.

הינדע:

(דערשראָקן) קינדער... קינדער... פֿיר זיינען אריין אין הויף!

יאנקל:

ווי זיינען זיי אנגעטאָן?

הינדע:

שוואַרצע שאַטנס...

הערש:

אלע דריי אריין מיטאמאָל?

הינדע:

דאכט זיך...

ראזא:

כאָוויירקס, פֿרעמדע! (ס'ווערט אַ פאָניק, מ'לויפט אַרום איבערן צי-  
מער גיט וויסנדיק נאָך וואָס און ווען, מ'דעקט צו דעם האַרשטאָט און  
מ'באהאלט די בלינדעס).

יאנקל:

(שרייט אויס) הינדע, די ליכט אהער! אַ טוד! אַרקע! לייג  
זיך אָף דער ערד! (אַרקע לייגט זיך אין דער מיט בלינדע. מ'צושטעלט  
אַרום אים לייכטער מיט ברענענדע ליכט. הינדע שטעלט זיך אָף די קני געבן אים,  
באדעקט אים מיט אַ טוד, אלע טרויערן שטילערהייט, שטייענדיק געבן אים).

הינדע:

(מיט אַ טרויערדיקן געשריי און געוויין באקלאגט אים מיט אַ ניגן, ווי  
מ'באזייגט אַ טויטן). אַרקעלע!... אַרקעלע זון מיינער!!! אַזאָ  
יונגע צווייגעלע איז אָפּגעבראָכן געוואָרן, ווי איז מיר,

פֿון דער בוימעלע ווי איז מיר... ווי איז מיר... אַי!... זון  
מיינער, זון מיינער... קינדערלעך, גיט אַ קוק, וואָס ס'איז  
געוואָרן פֿון מיין שיינעם אַרקעלען. זון מיינער... זון מיי-  
נער... (זי וויינט און קלאגט, וואָס ווייטער אלץ שטאַרקער און העכער).

### אופֿטריט כאַים, פֿיניע. מוליע און מוישקע.

(קומען אַריין, דערזעען דאָס בילד, לאַכן זיי זיך אויס אין די הויפּט, שטי-  
לערהייט, קיינער באמערקט זיי ניט, זיי גייען אַרום הינטער די באקלעך-  
גער, שטעלן זיך אַן אַ זייט און אלע 4 שרייען אויס).

אלע:

גוטן אָוונט! אַ מעס? (לאַכן, פויער, אלע איבערניקע יאָטן קוקן זיי אָן  
נאכער זעען זיי זיך אַרום און האָבן טאָנעס צו די פֿיר יאָטן לעמאי האָבן  
זיי איבערגעשראָקן אלעמען).

הינדע:

(מיט אַ שטייכל) געשטאַרבן אַרקע...

אַרקע:

(מאכט אַ קולבעט, כאַטש זיך אויף) איך בין גיט געשטאַרבן! איך  
שטיי אָף טכיאָס-האַמייסיס... (אלע לאַכן, מ'נעמט צו די ליכט).

סיניע:

וואָס הערט זיך מיט די בלינדעס?

יאנקל:

פֿאַרטיק. מאָרגן מוזן זיי זיין פֿאַנאַנדערגעשפּרייט איבער  
די גאַסן.

ראזא:

וואָס הערט זיך אין שטאָט?

יאנקל:

דערציילט, כאָוויירקס, ניס. (מ'צוועגט זיך).

כאַים:

(דערציילט מיט שרעק) ליגנדיק אפן בוידעם אנטקעגן דער דע-



פֿענזיווע, גיב איך אַכטונג, ווער ס'גייט אַריין אָדער אַרויס.  
איך זע ראָזעס טאַטע לויפֿט אַ צוהאַצטער אין דעפֿענזיווע.  
אין אַ וויילע אַרום איז ער אַרויסגעגאַנגען מיט צוויי לע-  
גיאַנערן...

ראָזע:

ער זוכט מיך...

כאַים:

נאָכער. האָבן די צוויי לעגיאַנערן געבראַכט ליזען, דיין  
כאַווערטע, כ'האַב שוין נישט געקאַנט רויק אַיינליגן אַפֿן  
בוידעם, ס'האַט מיר געקלאַפֿט אַ צאָן אָן אַ צאָן... כ'האַב  
געמיינט, אַז דו האָסט זיך אויסגערעט עפֿשער מיט אַן אי-  
בעריקן וואָרט...

ראָזאָ:

זיי נישט קיין נאַר כאַים, איך דערצייל קיינעם פֿון גאַרנישט.

יאָנקל:

פֿון כּיידער זאָגט מען נישט אויס...

הערשל:

דיין פֿאַטער קלערט, אז ליזע ווייסט וווּ דו געפֿינסט זיך...  
(הינדע אָס).

כאַים:

(צו יאַנקלען) מיר קלאַפֿט עפעס מאָדנע דאָס האַרץ...

יאָנקל:

דו שרעקסט זיך?

כאַים:

כ'שרעק זיך נישט פֿאַרן טויט... די ווייטקן... די יעסורנים, וואָס  
מ'טוט אָן. אויך נישט פֿאַר דעם שרעק איך זיך. (מיט שרעק) כ'האַב  
מוירע, אַז איך וועל נישט קענען ביישטיין און וועלן מוון...

יאָנקל:

(שמייכלט) וואָס זע איך? טרערן אין די אויגן? וווּ איז דיין  
דרייטקייט? אין דעפֿענזיווע וועט מען דאָך לאַכן פֿון דיר...  
(ער גיט אים אַ לייכטן שטויס אָס פֿון זיך און כאַים קוקלט זיך פֿון איי-  
נעם צום אנדערן. גיזן לעצטן, נאָכער אַף צוריק צו יאַנקלען) שרעק  
זיך נישט, ברודער, דאָרטן ווערט פֿאַרהאַרטעוועט די נעשאַ-  
מע, אַז נישט ווילנדיק, פֿאַרגעסטו די נעמען פֿון דיינע כאַ-  
וויירנים (גיט אים ווידער אַ שטויס אָס פֿון זיך).

ראָזאָ:

(פֿאַרהאַלט אים) פֿאַרגעסט זיך דיין אייגענעם נאָמען. (מ'לאַכט, די  
יאָטן כאַסן אים אונטער און הויבן אים אינדערהויך אָף אַ אוראַ).

יאָנקל:

יאָטן! צולייגט די בלינדעס אין קאַנווערטן. (מ'צוועצט זיך געבן  
בעט, מיטן סאָנים צום וואָנט, און שטיל מיט פֿאַרטאַכטע מאַילער זינגט  
מען אַ רעוואָלוציאָנערע ליד).

יאָנקל:

(צו ראָזען, באַ דער אוואַנסצענע) ראָזאַ! ביזט מיד?

ראָזאָ:

ניין:

יאָנקל:

וואָ דעם עמעס, דיר פֿאַרדריסט נישט, וואָס דו ביסט אַוועק  
פֿונדערהיים?

ראָזאָ:

וואָס מיינסטו דערמיט?

יאָנקל:

גלאַט אזוי...

ראָזאָ:

ווילסט מיך אויסדרוון, און שעמסט זיך גאַרנישט? גלויב  
מיר, ווען איך וואָלט נישט וועלן, וואָלט איך נישט אַוועק...

מער האָב איך דאָרטן נישט געקענט זיך געפֿינען קיין אָרט,  
מיר האָט נישט געקאָנט זיין גוט, ווען מיינע כאַוויירן  
וואָלגערן זיך אין די קעלערס און בוידים-שטובלעך...

י א נ ק ל:

ביזט גערעכט, ראזא...

ר א ז א:

דאָרפֿסטו נישט פֿרעגן, פֿאָרוואָס איך האָב פֿאַרלאָזן מיינע  
עלזערן. וואָס פֿאַר אַ גלייכקייט וואָלט דאָס געווען? ... איך  
לעב אין זייד-דו אין שמאַטעס... איך עס די בעסטע מאַי-  
כאַלים-דו הונגערסט... אנדערש האָב איך נישט געקאָנט.  
איך בין מיט איין קניפל פֿאַרבונדן מיט מיינע כאַוויירן,  
וואָס מיט אייך-דאָס מיט מיר... (ראָזא גייט אַס אַן אַ זייט  
יאַנקל גייט צו איר צו. און שעמונדקעהייט וויל ער אויסדרוקן זיין  
ליבע צו איר).

י א נ ק ל:

(קראַצט די פאטלונגע) ראָזא!

ר א ז א:

(מיט אַ שמיכל) וואָס?

י א נ ק ל:

(צאָרט) ע... מ... ווייסט?

ר א ז א:

(פֿאַרשטייט, וואָס ער מיינט. גיט אים אַ גלעט איבערן קאָפּ) כ'ווייס!...  
כ'ווייס! ... מיר האָבן זיך אַזוי פֿאַרעט און די בלינדע  
נישט צולייגט. (יאַנקל איז צופֿרידן).

י א נ ק ל:

(צו די יאטן) קיינער ט'איך נישט באַמערקט?

מ ו י ש ק ע:

בין דעם טויער זיינען מיר איינציקווייז געגאנגען.

ס י נ י ע:

איך בין איבערגעקראָכן איבערן פֿאַרקן...

מ ו ל י ע:

יאַנקל, ווייסט? בעסער, אַז די מיר עפֿנט זיך נישט איטלעכע  
וויילע...

י א נ ק ל:

ראָזא, זאָג כאַנען זי זאָל צושטאָרן די מיר און אַריין אין  
שטוב. אַלע כאַוויירן זענען שוין דאָ, אויב עמיצער  
אַ פֿרעמדער וועט אַריין אין הויף, וועט הינדע אָנוואַגן  
(ראָזא אַס)

ס י נ י ע:

הינדע איז אין פֿירהויז?

י א נ ק ל:

יא.

מ ו ל י ע:

אַ וואָילע יידענע.

אופֿטריט ראָזא און כאַנע.

י א נ ק ל:

די מיר איז צוגעשפֿאַרט?

כ א נ ע:

יא, די מאַמע גיט אַכטונג.

מ ו י ש ק ע:

די מיר איז אַזא שטאַרקע, אז מ'קען איר רעכענען פֿאַר אַן  
אָפֿענע...

כ א י מ:

מ'האָט באדארפֿט צושטעלן צום מיר אַ שווערע זאך, וואָלט  
געווען מער זיכערער...



יאנקל:

מיר וועל זיך דא לאנג נישט פארהאלטן, צונעמען די בלי-  
נעס און איינציקווייז נישט ווערן.

סיניע:

ס'איז צאָרעס מיטן קלעפן, קיין קליי איז נישטא, דאָרף  
מען שפיליען מיט קנאָפּקעס.

מודיע:

אבי נישט מיט שפייכעך... יאנקל! די פוילישע בלינעס  
גיב מיר, וועל איך זיי צושפרייטן באַם קאָסטיאַל און נעבן  
דער „אַכראַנקע“.

יאנקל:

זאָלסט זיך אָבער היטן (נישט אים טראָקלאַמאַציעס).

מודיע:

זיי רויק. (מוליע לייגט אריין די בלינעס אין בויזס).

יאנקל:

ווער לינק...

מודיע:

א גוטע נאכט!

אלע:

א גוטע נאכט! (מוליע הויבט אָן גיין, יאנקל שטעלט אים אים).

יאנקל:

מאָרגן אין דער צייט וועלן מיר זיך צונויפקלייבן דאָ. נישט  
פאַרשפּעטיקט און היט זיך, כאַווייר'ס.

מודיע:

איך בין מאָרגן צו דער צייט. (אָס).

יאנקל:

סיניע, נעם די רוסישע בלינעס. (סיניע לייגט אריין אין היטל, אין  
די קעשענעס).

סיניע:

א גוטע נאכט! (אָס).

אלע:

א גוטע נאכט! (יאנקל צוטיילט אלע יאטן די בלינעס. זיי באהאלטן דאָס  
בא זיך. ער קומט צו צו ראָוען).

יאנקל:

ראָוא, נעם אַ מאַטאָנע פֿאר די לעגיאָנערן און וועסט...

אנפֿטר'ט הינדע.

הינדע:

(דערשראָקט) קינדער! קינדער! קינדער! אַ געפֿאַר! זשאַנדאָר-  
מען אפֿן הויף! (אויילע בלייבן אלע ווי פֿאַרשטייגט).

יאנקל:

זשאַנדאָרמען! אַן אָבלאווע!

ראזא:

די בלינעס!...

הערשל:

דעם פרעס!..

כאָים:

כ'האַב מוירע, אַז זיי וועלן... (סיניע אַ סומאַטאָכע, מ'ווייס נישט  
וואָס צו טאָן. אַרקע וויל זיך לייגן אָף דער ערד, יאנקל דערוועט דאָס  
און הייסט אים אומשטיין).

יאנקל:

אַרקע! שטיי אָף, נישט דאָס! נישט דאָס! כאַווייר'ס, גיט די  
פּראָקלאַמאַציעס אהער אין בעט. אין איין ארט וועט זיין  
שווערער צו געפֿינען. (סיניע לייגט די פּראָקלאַמאַציעס אונטערן סעניק.  
מיבארעקט דער וואַרשטאט. כאָים כאַפט זיך אַרויס דורכן פֿענצטער)

כאַים:

זייט געזונט, כאַוויירים!..

לייבקע:

כאַים! שטיי! אַלציינס פאַרפאַלן...

מוישקע:

וועהן איז ער געלאָפֿן?

ראָזאַ:

גלייך צו זיי אין די הענט...

יאַנקל:

ראָזאַ, מאַך זיך קראַנק! הינדע, נעצט איין אַ טוך אין וואָ-

סער... זעצט זיך נעבן בעט... (סירעהערט זיך אַ שאַס אין

א ווילדער געשריי "איי!". אלע דערשרעקן זיך).

הערשל:

געשאַסן...

אַלע:

געשאַסן...

כאַנע:

(דערמאָנט זיך, גיט זיך אַ כאַס אויף) כאַוויירים, די טיר!.. די טיר

האַט מען נאָך מוליען נישט פאַרשפאַרט... (לאָזט זיך לויפֿן צום

טיר, אין טיר באַווייזט זיך אַ רעוואָלוער).

אופֿטריט וואַיצעכאָווסקי, צוויי לעגיאָנערן.

וואַיצעכאָווסקי:

(גיט אַ שטרענגן געשריי) רענצע דאָ גור!..! (אלע הויבן אויף די

הענט) באַזוכן!... (די לעגיאָנערן זוכן באַ אלעמען אין די קעשענעס).

1 לעגינער:

(אָפֿענביריק מיט צוויי פֿינגער "טעסט") גאָרנישט געפֿונען אין די

קעשענעס!..

2 לעגינער:

(טוט דאָסעלבע, נאָר וואַקעוודיק).

וואַיצעכאָווסקי:

(קריצט מיט די ציין) קאָמוניסטן!!! פּסיאַ קרעוו... וווּ זיינען

אייערע פּראָקלאַמאציעס?..

יאַנקל:

(שטאַק) מיר זיינען נישט קיין קאָמוניסטן, מיר זיינען געקו-

מען צו אונדזער קראַנקער באַרישניע...

וואַיצעכאָווסקי:

(שטרענג) מילטש!!! (ער גיט אַ ווייז מיטן האַנט אויף לינקס, אלע יאטן

גלייך אויפֿער צו דער אנדער זייט דורך דער אַוואַנסציע מיט

אויפֿגעהויבענע הענט) זוכט אין אלע ווינקעלעך! (די לעגיאָנערן זוכן.

צו די יאטן) ווער איז אַרויסגעלאָפֿן דורכן פֿענצטער פֿון דער

שטוב?

יאַנקל:

נישט פֿון דער שטוב...

וואַיצעכאָווסקי:

מילטש!!!

יאַנקל:

שרייט נישט הויך, די קראַנקע קען נישט הערן...

1 לעגינער:

געפֿונען אַ ביכל!.. (גיט וואַיצעכאָווסקען הינדעס טכינע).

וואַיצעכאָווסקי:

(גלייכערק) אַ ביכל? (קוקט) אַ זשידאָווסקן ביכל, דאָ דיאַבלו!!!

(גיט אַ שלידער דעם ביכל אָן דער ערד, די יאטן גיבן אַ טראַס פֿאָרויס.

אלע דרייען שטעלן אויס די רעוואָלוערן אויף זיי). זאגט וווּ זיינען די

פּראָקלאַמאציעס?

יאַנקל:

וואָס פֿאַר אַ פּראָקלאַמאציעס?



וואָיצעכאָווסקי:

מילטש!!!

2 לעגינער:

(זוכניק אונטערן סעניק) פפפפאנאָוויע! פפפפאנאָוויע!!! געפֿונען

ררויטע פפפאקקקקעטקעס!

וואָיצעכאָווסקי:

(באגייסטערט) פראַקלאמאציעס?... (ער גייט צו צום בעט, גיט א קוק

אָף די פראַקלאמאציעס, דעקט אָף די לילעך, דערוועט ראָזען, שרייט אויס

פֿאַרווונדערט) ראָזאַ!.. אַהאַ!.. (די יאטן גיבן אַ טראַט סאַרויס, גיט

ער זיך אַ קער צו זיי, כאַפט אים אָן ראָזאַ פֿאַרן האַלדז און שטיקט אים).

יאנקל:

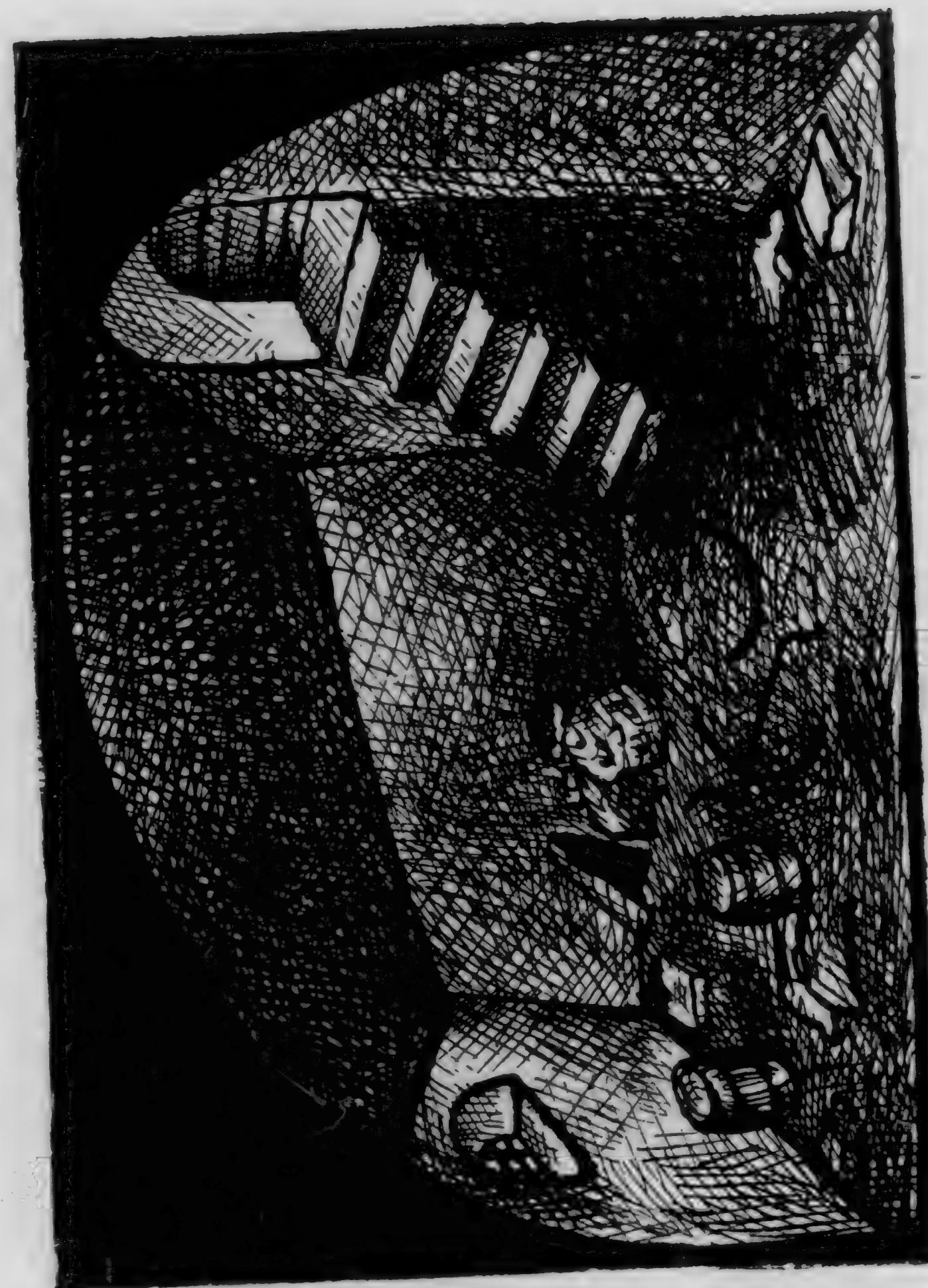
כאָווייריס, אָף לעבן אָדער טויט!!! (מיגט זיך אַ וואָרף אָף וואָס-

צעכאָוסקען און אָף די לעגיאָנערן. דער לאַמס פֿאַרלעשט זיך. ס׳ווערט

פֿינצטער. אַ שיסעריי).

פֿאַרהאַנג.

דריטער אַקט



ה'תש"ח אפריל

(א גרויסער קעלער בא רובינשטיינען. אָננעוואַרשן פֿעסלעך, שמאַטעס, פֿלעשלעך פֿון ווײַן א. א. וו. דורך דעם איינציקן קליינעם פֿענצטערל שיינט אריין א רויטער אָפֿלייכט פֿון די סרײַפֿעס, ס'דערטראָגן זיך ווילרע געשרייען. פֿונדערווייטנס הערט זיך א האַרמאָני-שיסעריי, איינציקווייז קומען אָן צושראָקן בלאסע יידן מיט פֿעקלעך, מיט בעטגעוואנט, מיט עסן-וואַרג, הייבער מיט קינדער).

## אופטריט אלטעטשקער.

אָן אַל ט ע ר י י ד:

(לויטט אריין איינגעהויקערט, זעצט זיך אין א ווינקל, קאַרטשעט זיך צו-גויף און זאָגט טילים מיט א גיגן) ...לאַמנאַצייאַך מיזמור לעדאַ-וויד, אַד אָנאַ אַדוינאַי טישקאַכיינו נעצאַך, אַד אָנאַ טאַס-טיר עס פֿאַנעכאַ מימענו...

## אופטריט ווייבלעך.

(א שאַס, ט'באהאלט זיך).

1 וו יי ב ל:

דער, וואָס זיצט אויבן, זאָל אונדז העלפֿן...

2 וו יי ב ל:

האַב ראַכמאַנעס אָף אונדזערע קינדער...

3 וו יי ב ל:

כ'האַב געמיינט, אז ס'איז שוין נאָך אונדז...

1 וו יי ב ל:

גאָטס ניסים זיינען גרויס...



אופטריט יידן.

1 ייד: א שרעק. סאַראַ שיסעריי... די וועלט קערט זיך...  
יונגער מאן:

די רויטע ווינען שוין גאָר נאָענט...  
2 ייד:

פֿונדאנען ווייסט איר?  
יונגער מאן:  
מ'הערט...

3 ייד: גאָט ווייס... גאָט ווייס...

אופטריט מעשוגענע.

מעשוגענע:  
(לויפֿט מיט א געשרי אריין. ווערט באלד רויק. זעצט זיך אין א ווינקל  
קאלמענקע. מיינ קאלמינקע...)

אופטריט טויבער און בלינדער.

טויבער:  
(פֿונדאנען בלינדן) איר זייט גליקלעך, וואָס איר זעט נישט,  
וואָס ס'טוט זיך אף דער וועלט...  
בלינדער:

איר בין גליקלעך... גליקלעך... (ס'דערהערט זיך א געשרי) איר  
הערט געשרייען? ווער שרייט דאָס, גוואַלד-?...  
טויבער:  
האַ?...  
בלינדער:

איר זייט גליקלעך, וואָס איר הערט נישט, וואָס ס'טוט זיך אף  
דער וועלט... (זעצן זיך בא דער זייט).

אלטער:

יידן... יידן... טילים זאָגט... א געפֿאַר... טילים זאָגט... מי  
יטיין מיציאן יעשואַס יסראָעל בישוואו אדוינאָי... (אלע זאָגן טי-  
לים מיט א נאָג, די מעשוגענע רייסט אַבער זייער טילים זאָגן, וויגנדיק  
לידדיקע הענט).

מעשוגענע:

(זינגט טרויעריק) אונטער קאַלמענקעס וויגעלע  
שטייט אַ ווייסינקע ציגעלע,  
די ציגעלע וועט פֿאַרן האנדלען  
ראָזינקעס מיט מאַנדלען...

טילים זאָגער:

מיכטאָם לעדאָויד שאַמריינו אייל קי כאָסיסי באָך...

מעשוגענע:

(פֿאַר זיך) קאַלמענקע שלאָף איין, שלאָף איין, מיינ זונעלע...  
(זינגט) אַ... אַ... אַ...  
די ציגעלע וועט פֿאַרן האַנדלען  
ראָזינקעס מיט מאַנדלען...

(מ'זאָגט ווייטער טילים, די מעשוגענע ווערט אנשווינגן, אין מיטן טילים-  
זאָגן צוגלאַנצט זי די אויגן און שרייט אויס)

מעשוגענע:

מיינ זון! מיינ קרוין!... מיינ אויג פֿון קאַפּ!..

1 ייד:

וואָס שרייט זי? מ'טנאָך דערהערן!..

יונגער מאן:

זי איז צומישט...

1 ייד:

וואָס?

יונגער מאן:

די סאַליאַקן האָבן אירן א זון דערשאָסן.

2 י י ד :

געשאסן?

יונגער מאן:

געשאסן. געווען א קאמוניסט, א קאמסאמאלעך...

3 י י ד :

א קאמסאמאלעך... טע... טע... (טשמאקעט מיט די ליפן).

2 י י ד :

איז זי פון זינען אראפ?

א ל ט ע ר :

יידן! טילים... טילים זאגט... א געפאר... טילים זאגט...

א ל ע :

(זאגן טילים) אני קראסיכא קי סאאנינו אייל...

1 י י ד :

(אינמיטן טילים-זאגן זיצט מיט א וויינענדיק קאל) אי ווי איז מיר...

ווי איז מיר...

2 י י ד :

וואס זיצט איר, רעב יאנקל?

1 י י ד :

ווי איז מיר.. כ'בין געבליבן בא די פוילישע מארקן...

2 י י ד :

סאמירלעך... כע-כע-כע..

1 י י ד :

וואס זשע לאכט איר?

2 י י ד :

און איך האב אויסגעביטן אף גאלדענע מאטבייעס, כע-

כע-כע...

1 י י ד :

קליגער פון מיר געטאן... אבער וואס טוט מען, רעב מוישע?

2 י י ד :

וואס ווילט איר טאן?

1 י י ד :

עפשער וואלט איך א ביסל בא אייך...

2 י י ד :

אויסבייטן?... כע-כע-כע..

3 י י ד :

געטראפן דעם ארט...

1 י י ד :

בלייב איך בא גארנישט... ווי איז מיר... ווי איז מיר...

2 י י ד :

וואס ווילט איר? איך זאל זיך מאכן פארן נאר, אויסבייטן

אייך מארקן אף גאלד און אליין בלייבן מיט פאמירלעך

אף קלעפן די ווענט?

3 י י ד :

געטראפן דעם ארט... ווי איז געווען אייער קאפ ביו אהער?

1 י י ד :

ווער זאל דאס גלויבן אז די פאליאקן... די פוילישע פא-

ליאקן, זאלן אזוי גיך אוועקגיין פונדאנען...

יונגער מאן:

ס'איז נאך א סווארע, זיי זאלן קומען צוריק...

3 י י ד :

פונדאנען ווייסט איר?

יונגער מאן:

כ'האב געהערט... כ'ווייס...

1 י י ד :

איר הערט הא, רעב מוישע? נו כאטש א פאר מייעס...



2 ייִד:

א דאנק אייך אין היטל...

1 ייִד:

איר וועט האנדלען א מעציע...

2 ייִד:

אז איך דארף נישט קיין פאפירלעך!

1 ייִד:

(וויינט) וויי איז מיר... וויי איז מיר... (סיפאלט אריין א שטיין אין שויב. סיפאלטן שטקלעך גלאז. אלע לויפן איבער דער בינע זוכן אן ארט, ווו צו באהאלטן זיך, סיפאלעשן זיך די ליכט. אף דער בינע ווערט טונקל. ס'הערן זיך אויסגעשרייען פארשטקטערהייט)

שט? מען:

שמא? סראעל... ראטעווע... העלף אונדז גאט... (דער טויבער פירט דעם בלינדן איבערזעצן זיך אין א באקוועמען ארט).

בלינדער:

פאר אלץ ווערט באצאלט!.. פאר אלץ..

טויבער:

וואס קומט דא פאר?

בלינדער:

איר זייט גליקלעך, וואס איר הערט נישט.

טויבער:

הא? (סיפאלט אראם א שטיק שויב, אלע דערשרעקן זיך. מע באהאלט די קעם, און אזוי ליגט מען פארגלייזערט ביז רובנשטיין מיטן ראוו גייען ארויס).

אופטריט רובנשטיין, ראוו.

רובנשטיין:

נה, רעבינקע, דא קענען מיר ריידן רויק. זאלט איר וויסן זיין, אז נאך אייך פארטרוי איך דאס געלט, נאך אייך, רעבע...

ראָו:

איר קאנט פארן רויק (פארגלאצט די אויגן צום הימל) קאלומאן שעהאנעשאמא בעקירבי, בין איך פאראנטווארטלעך פאר דאס געלט...

רובנשטיין:

רעבע, איך דאנק אייך, איך וועל אייך באצאלן פאר אייער טירכע, קויפל קיפלאים... ווו רעכנט איר, רעבע, בא-האלטן דאס געלט?

ראָו:

שא... אין מאקעם קאדעש.

רובנשטיין:

וו?..

ראָו:

אין ארנקוידעש.

רובנשטיין:

(באגייסטערט) איר זייט א טופלעג, רעבע! א מופלעג...

ראָו:

שא... דער האשעם ייסבאָרעך זאל נאך היטן...

רובנשטיין:

נה, רעבינקע, גיכער, די גאזלאנים זיינען שוין גאר נאענט, ס'איז א מוירע צו בלייבן דא... נאט אייך, רעבע, דאס געלט. (גיט אים א ספילן-זעקל אָנגעפילט מיט געלט, דער ראוו באהאלט דאס אין בוים-קעשענע).

ראָו:

(פארגלאצט די אויגן צום הימל) לישוואסכא קיוויס? ארוישעם,

לישוואסכא קיוויס?...

רובנשטיין:

רעבע! אויב איך וועל זיך שוין מער אהער נישט קענען אומקערן, וועט איר מיר אזוי גוט זיין ארויסשיקן די געלט

דורך מיינעם א שאליעך, נאָר זעט, רעבע, היט זיך און  
היט דאָס געלט...

ר א וו:

שאַמריינז אייל קי כאָס? באַך...

ר ו ב י נ ש ט י י נ:

איך פאַרלאָז זיך אָף אייך, רעבע... איר וועט דורכגיין דורך  
דעם הויף, וועט אייך קיינער נישט באַמערקן...

ר א וו:

דער האַשעם ייִסבאַרעך וועט מיר היטן... פאַרט געזונט,  
רעב שלוימע, אַדווישעם יאַצליעך דאַרקעכאַ (ביידע אָס. די)  
מעשוּגענע פאַרשפּאַרט די טיר מיט קאָעס און בלייבט זיצן איינגעהויקערט.  
אַלע קריכן ארויס פֿון די ערדער אָף דער מיט בונע.)

י ו נ ג ע ר מ א נ:

(צונדט אָן אַ ליכטל) שלוימע רובֿינשטיין דער פֿאַבריקאַנט איז  
יאַ צופֿרידן.

2 י י ד:

מיט די פּאָליאַקן...

ב ל י נ ד ע ר:

אַן אַרעמאַן פלעגט ער פֿון שטוב ארויסטרייבן.

י ו נ ג ע ר מ א נ:

ער שרעקט זיך פֿאַר די אַרבעטער.

3 י י ד:

ער האָט זיך פאַרוואָס צו שרעקן. אויס פֿאַבריקע, מיט  
אַ טאַרבע איבער די הייזער.

2 י י ד:

(צום בלינדן) איר וועט האָבן אַ קאַמפּאַניאָן...

ב ל י נ ד ע ר:

דער מין פעלט נישט אויס...

1 י י ד:

(מיט אַוויינענדיקן קאָל) דאָגעט נישט פֿאַר אים, זיין קאָס איז  
אים נישט אויסגעדאַרט. ער פֿאַרט אַוועק מיט די פּאָליאַקן...  
וויי איז מיר... וויי איז מיר...

י ו נ ג ע ר מ א נ:

זיין גליק.

2 י י ד:

ווער ווייט? עפֿשער וועלן מיר אויך גיין מיט אַ טאַרבע  
איבער די הייזער...

3 י י ד:

ווער קאָן וויסן? (סידערטראַגט זיך פֿונדווייטן אַ שטאַרקע שיסעריי,  
אַ שאַס נעבן קעלער).

ש ט י מ ע:

(פֿון די קוליסן) אַי...

1 י י ד:

מ'וואַרפֿט באַמבעס! יידן, צוליבגט זיך אָף דער ערד, וועט  
זיין זיכערער... (ס'ווערט אַ סומאַטאָכע, מ'באהאלט זיך אונטער די  
פֿעטלעך, מ'בארעקט זיך מיט שמאַטעס. סידערהערט זיך אַ קלאַם אין טיר.  
אַלע דערשרעקן זיך).

י א נ ק ל:

(הינטערן טיר) עפֿנט... עפֿנט די טיר... (סוויזע).

1 י י ד:

(צום 2 יידן) עפֿנט די טיר, אַ ייד בעט זיך...

2 י י ד:

(צום 3 יידן) עפֿנט די טיר אַ יידן...

3 י י ד:

גיט עפֿנט. וואָס שיקט איר דעם אנדערן...

2 י י ד:

(בעט זיך) פֿאַרדינט אַ מיצווה, מיר טוט וויי דער בויך...  
(יאַנקל רייסט אויף די טיר).



# אופֿטריט יאָנקל.

(ער לויפט אריין א פֿאַרווונדערטער, מיט א פֿאַרבונדענעם קאַפּ. צושראָקן. און הויבט זיך אָן אַן קויכעס אַראָפּלאָזן אַף דער ערד. אַלע רינגלען אים ארום.)

1 ווייב ל:

וואָס איז מיט אייך?..

2 ווייב ל:

וואָס שטייט איר? וואָסער!

3 ווייב ל:

די קינדער ווילן טרינקען, ס'איז ניטאָ...

יונגער מאַן:

וואָס הערט זיך אין שטאָט?

1 ייד:

עפֿשער קען מען שוין אַרויסגיין אפֿן גאַס?

יאָנקל.

(רעט שוואַר) די באַנדזשן זיינען צובושעוועט, זיי האַלטן באַ

דער קסיסע...

2 ייד:

זיי אַנטלויפֿן שוין?

יאָנקל:

מ'פֿליט ווי פֿאַרסאַמטע מיין. מ'לאָזט איבער אלץ אַף די

פוסטע גאַסן...

3 ייד:

ווי זייט איר אַיצטער געגאַנגען אין אַזאַ שרעקלעכער

מינוט?...

יאָנקל:

כ'בין אַנטלאָפֿן פֿון די פֿוילישע הענט, פֿון אַכראָנקע. מ'האַט

מיר געוואָלט שוין... (הינטער די קוליסן ווערט אַ טומל. פֿונדער-

ווייטנס אַ געזאנג פֿון אַ רעוואָלוציאָנערער ליר. יאָנקל דערהערט דאָס גע-

זאנג, הויבט ער זיך אָפּ לאַנגזאַם, צופֿרידן, רייסט אַראָפּ די טיכל פֿון קאַפּ, לויפט צו צום טיר.)

יאָנקל:

(שרייט מיט אַמפּעט) כאַוויירים! איך בין דאָ!... קומט אַהער!..

איך בין דאָ! (אלע קוקן אים אָן ווי אַ מעשוגענעם, פֿאַרווונדערט, מיט

שרעק. דערוועגן אַז ער שרייט ערנסט. לויפט מען צו אים צו, מע

שלעפט אים אַפּ פֿון טיר מיט קוילעס. ער וויל אונדז אַרויסגעבן!.. יאָנקל

רייסט זיך פֿון זיי ארויס. לויפט צו צום פענצטער און הויבט אָן שרייען)

יאָנקל:

(שרייט) כאַוויירים! איך גיי צו אייך!... כאַוויירים! עס זאָל

לעבן!...

(עס דערהערט זיך אַ שאַט. אַ שטימע שרייט אים הויך, פֿאַיאַ קרעוו... אין

גאס אַ טומל און אַ שוועריי. יאָנקל פֿאַלט אַראָפּ אַ דערשאַסענער, בלייבט

ליגן אין דער מיט בינע.)

שטימען:

(פֿון די קוליסן) כאַוויירים, אַהער! פֿונדאָנען ט'מען געשרייען,

מ'האַט געשאָסן!...

# אופֿטריט אלע קאָמיוגיסטן.

(אייניקע אָנגעלאָרן מיט ביקסן, מיט רעוואָלוערן.)

ראָזאַ:

דאָ ט'מען געשאָסן?...

(קוקט שטרענג אַף די יידן.)

אלע:

אַהער האָט מען געשאָסן!.. (מע ווייזט אַף יאָנקלען.)

ראָזאַ:

(דערוועט אים, שרייט אים) יאָנקל! (לאָזט זיך נעבן אים אַראָפּ אַף די

קני. פֿאַרשטעלט דעם פֿאַנים מיטן האַנט און פֿאַלט צו אים צו. אלע

קאָמיוגיסטן מיט אַראָפּגעלאָזטע קעפּ שטעלן זיך הינטער ראָזען, אזוי, אז

זיי פֿאַרשטעלן די יידן, וואָס האָבן זיך אַלע באַהאַלטן אין אַ ווינקל.)



א ר ק ע:

(שטיל) ד? רויטע זיינען שוין אין שטאָט...

ה ע ר ש ל:

(מיט טרערן אין ד? אויגן) ראָזאַ...

ר אָ ז אָ:

(שטעלט זיך אוועק, באַקוקט אלע קאָמיוניסטן מיט אַן אויגנבליק).  
כאָוויירקס, אָן טרערן. נעמט אים... טראָגט אים ארויס פֿונ-  
דאַנען... (ד? קאָמיוניסטן נעמען אים אָף ד? אויסגעצויגענע הענט איג-  
דעיהויד, הויבן אים אָן טראָגן. אַ בלאַז-אַרקעסטער שפּילט אַ רעוואָלוציאָ-  
נערע מעלאָדיע, ראָזאַ שרייט אויס) פֿעסטער ד? רייען!.. פֿעסטער  
ד? רייען!.. פֿארויס!.. (מע טראָגט אים ארויס לאַנגזאַם. ד? יידן  
בלייבן פֿארווונדערט אָף דער בינע, מוירעהאַבנדיק סאַר עפעס, דער  
פֿאַרהאַנג לאָזט זיך לאַנגזאַם אראָפּ).

פֿ אָ ר ה אָ נ ג.

## — ס'איז דאָ אין פֿארקויה: —

ל ע ר נ ב ? כ ע ר.

וואָלף מ. און מעביס ג. "עקאָנאָמישע געאָגראַפֿיע פֿון אויסלאַנד",  
ערשטער טייל. (מאַירעוו-אייראָפּע און צאָפֿן-אַמעריקע), מינסק,  
1926 יאָר, 261 זייטלעך, פרייז 1 ר. 85 ק.  
יאָבראָוו ג. "פראַקטישע גראַמאַטיק" ערשטער טייל, מינסק, 1927 יאָר,  
3-טע אויסגעבעסערטע און דערגאנצטע אויסגאבע 80 זייטלעך.  
סאגאַדאָוויטש ג. און ראָווין י. "מאַטעמאַטיק", ערשטער טייל,  
מינסק, 1926 יאָר, 182 זייטלעך, פרייז 1 ר. 50 ק.  
ראָגינסקי, טאַקאַר און צארט. "ליטעראַרישע כרעסטאַמאטיע פֿאַר  
אָונט-שולן פֿון אַרבעטער-יונגט".  
ריוועס ש. "ערשטע טריט". מינסק, 1926 יאָר, 119 זייטלעך פרייז  
1 ר. 70 ק.

## קינסטלער'ישע ליטעראטור.

וואָלף א. "צוויי" דערציילונג, מיט בילדער, איבערוועצונג פֿון ווייס-  
רוסיש, מינסק, 1925 יאָר, 80 זייטלעך, פרייז 50 ק.  
מינסקער ליטעראַרישע גרופּע "יונגער אַרבעטער". "קעפּ", לידער,  
זאַמלונג, געווינדמעט ד? קארבאַנעס פֿונם ווייסן טעראַר, מינסק,  
1926 יאָר, 87 זייטלעך, פרייז 60 ק.  
ראָווין י. "פיעסן פֿאַר דראַמקרייזן", מינסק, 1925 יאָר, 115 זייטלעך,  
פרייז 70 ק.

## ליטעראטור פֿאַר אַרבעטערנס.

גאפנער ס. "ווי האָט זיך אויסגעבויט ד? אל ק. פ. (ב) מינסק, 1926  
יאָר, 38 זייטלעך, פרייז 20 ק.  
טאַנאַיעוועווע. "אַרבעטערנס וועגן ד? פראַפֿאַריינען".



מאַריאַס:נאַ. „די נאַציאָנאַלע פֿראַגע אין סאָוועטנפֿאַרבאַנד“, מינסק, 1927 יאָר.

קאַליגניע א. „די רעכט פֿון אַרבעטערנס און פויערטעס אין סאָוועטנ-פֿאַרבאַנד“. מינסק, 1926 יאָר, 52 זייטלעך, 25 ק.  
קראָל ל. „די אַרבעטנדיקע פֿרוי און איר אַנטייל אין דער קאַאָפּעראַ-ציע“. מינסק, 1926 יאָר, 42 זייטלעך, פרייז 25 ק.

### קאָמיוניזשע און פיאָנערישע ליטעראַטור.

וויינהויז. „זאַמלונג פֿון פיאָנערישע דערציילונגען“, מיט בילדער. זאדאַרין און כייפֿעץ. „פֿאַרוויילונגען פֿאַר יונגע פיאָנערן“.

### פאָפּולער-וויסנשאַפֿטלעכע ליטעראַטור.

בערקאָוו ק. „דאָס לעבן, זיין אַנטפֿלעקונג, אַנטשטייונג און אַנטוויק-לונג“. מינסק, 1925 יאָר, 96 זייטלעך, 30 ק.  
ווינער וו. „די געבאַטן פֿון וויסנשאַפֿט פויער“. מיט בילדער. מינסק, 1926 יאָר, 50 זייטלעך, פרייז 10 ק.  
גענין ש. (אַגראַנאַם) „פֿיצוכט“, מיט בילדער, מינסק, 1926 יאָר, 57 זייטלעך, פרייז 75 ק.  
קערוזשענצעוו פ. „אַרגאַניזיר זיך אליין!“ מינסק, 110 זייטלעך, פרייז 1 ר.  
ד״ר רובינשטיק י. „די פֿרוי און איר וויג-קינד“ (פאָפּולערע באַ-האַנדלונג מיט 28 בילדער). מינסק, 1926 יאָר, 115 זייטלעך, פרייז 1 ר.

### וויסנשאַפֿטלעכע ליטעראַטור.

פראָפ. ניקאָלסקי נ. „יידישע יאָנטויוויס“ — זייער אופֿקום און אַנט-וויקלונג. מינסק, 1925 יאָר, 154 זייטלעך, פרייז 1 ר. 50 ק.

ЛАЗАРЬ КАЦОВИЧ  
ИН ЕНЭ ТЭГ  
(— В ТЕ ДНИ —)  
ПЬЕСА В 3<sup>А</sup> АКТАХ  
С ПРОЛОГОМ

פרייזלאקאפ.

